

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 302 — GOD. VII.

ŠIBENIK, 25. LIPNJA 1958.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

Sastanak predsjedništva Kotarskog odbora SSRN

Do izbora zadružnih savjeta srediti stanje u zadrugama

Na sastanku predsjedništva Kotarskog odbora Socijalističkog saveza koji je održan 19. o. mj. na dnevnom redu našla su se tri pitanja: pripreme za izbore zadružnih savjeta, rad u komisijama koje djeluju pri Kotarskom odboru SSRN, te program rada plenuma do kraja ove godine.

U vezi priprema za izbore organa društvenog upravljanja u zadrugama, Kotarski odbor SSRN izradio je program rada za čije ostvarenje bit će angažirane sve političke i društvene organizacije na selu. Odlučeno je da se izbori održe početkom mjeseca rujna, do kojeg vremena trebaju da završe sve potrebne pripreme. Pored izborne komisije koja je zbog tehničkih priprema već počela djelovati, pri Kotarskom zadrugom savezu na ovom sastanku imenovana je komisija od 7 članova čiji će zadatak biti da pravovremeno izvrši i sve političke pripreme.

Na sastanku je naročito podvučeno da se do izbora riješe svi oni problemi koji tište pojedine

zadružne organizacije. To naročito vrijedi za zadruge Trbounju, Jezerima i Danilu. To će biti jedan od osnovnih zadataka koji će na sebe trebati preuzeti politički i društveni faktori na selu. Daljnji problem predstavlja izbor novog kadra u zadružnim savjetima koji bi, s obzirom na predstojeće zadatke oko unapređenja poljoprivredne proizvodnje, trebao biti zaista kvalitetan da bi se okrenuo politički i društveni rad na selu, i to isključivo putem zadružnih organizacija. Zaključeno je da se u subotu 28. o. mj. održi prošireni plenum Kotarskog odbora SSRN, kojemu će sudjelovati i članovi Kotarskog komiteta Narodne omladine i Saveza ženskih društava. Na tom plenumu biti će podnijeti izvještaj na temu: Orijentacija i zadaci političkog djelovanja na selu. Najme, konstatirano je da je taj rad u većini naših sela potpuno zamro, da se ne osjeća prisutnost političkih i društvenih organizacija i da, u koliko se i pokrene kakova akcija, ona isključivo dolazi na inicijativu or-

ganizacija Saveza komunista. Takvom praksom u buduću treba prekinuti s tim, da se više nego do sada aktiviziraju i organizacije Socijalističkog saveza koje bi trebale biti nosioci svih akcija na selu.

Rad gotovo svih komisija bio je za posljednjih nekoliko mjeseci nezapažen. Sastanci su se neredovito i veoma rijetko održavali što se najvećim dijelom opravdava prezakuzetšću članova pojedinih komisija. Kotarskom odboru je stavljeno u zadatak da to pitanje raspravi na jednom od idućih sastanaka i da donese odgovarajuće zaključke.

Odlučeno je da se do kraja godine održi nekoliko plenuma Kotarskog odbora SSRN, na kojima će biti raspravljena pitanja iz privrednih, prosvjetnih i zdravstvenih oblasti. Program rada plenuma zahvatit će ova pitanja: perspektivni plan privrednog razvoja kotara, zatim društveno i radničko samoupravljanje, zdravstvene i prosvjetne probleme, te organizaciona pitanja.

Godišnjica bitke na Sutjesc

300 učesnika na proslavi

Iz razgovora koji je naš suradnik vodio sa predsjednikom Kotarskog odbora Saveza boraca Šibenik drugom Božom Blaževićem doznali smo sljedeće:

Pripreme za odlazak na centralnu proslavu preživjelih boraca našeg kotara pravovremeno su započele, te su ovih dana potpuno završene. U ovim priprema bit će obuhvaćeni svi općinski odbori Saveza boraca, koji su dosta uspješno sredili evidenciju kako preživjelih tako i poginulih boraca na Sutjesci. Ukupno je preživjelo 269 boraca, dok je izgubilo živote 635 drugova i drugarica. Radi osiguranja prijevoznih sredstava i pokrivanja ostalih troškova, koji su vezani za put do mjesta gdje će se održati centralna proslava, veliko razumijevanje pokazale su privredne organizacije i ustanove grada i kotara.

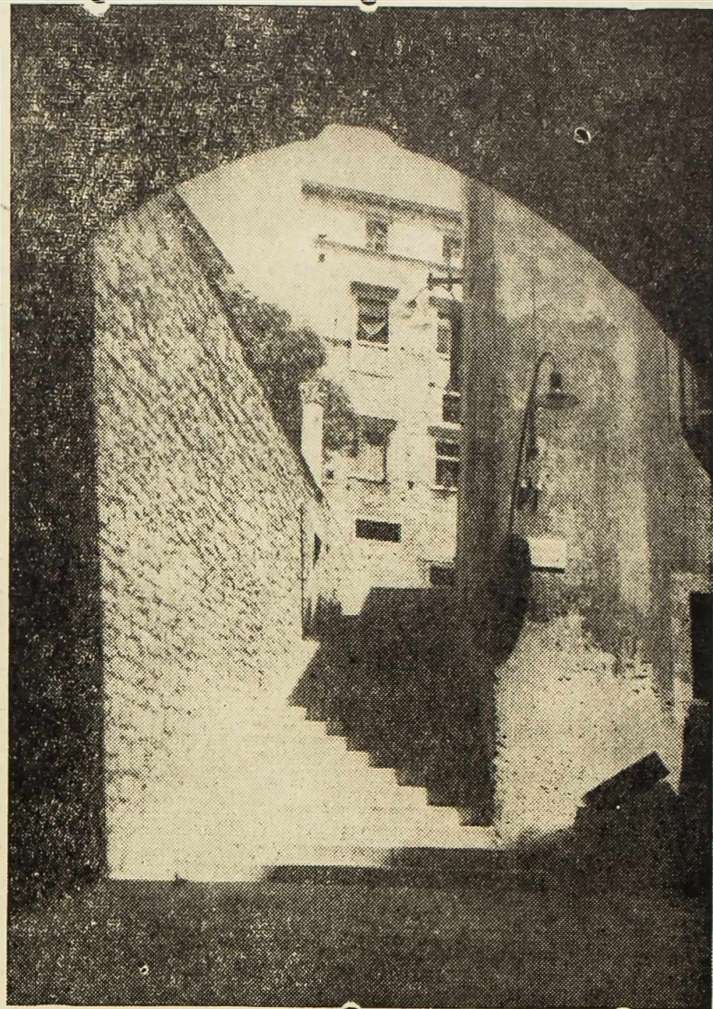
U proslavi na Sutjesci zajedno sa preživjelim borcima sudjelovat će i oko tridesetak predstavnika narodne vlasti te političkih i društvenih organizacija šibenskog kotara. U proslavi će također učestvovati nekoliko članova izviđača i planinika, Ferijalnog saveza, DTO »Partizan« i planinarskog društva »Kamenar«. Svi učesnici ove proslave 5. i 6. srpnja oblići će sva ona mjesta u kojima su se vodili teški okršaji s neprijateljem, dok će preživjeli borci II. dalmatinske divizije posjetiti Bare.

Oko 300 učesnika našeg područja krenut će 2. srpnja rano ujutro u pravcu Splita, odakle će s ostalim dalmatinskim borcima proći kroz Imotski, Mostar, Nevesinje i Gacko. U današnji dan navečer svi učesnici sa našeg kotara bit će smješteni na Tjentištu. (J)

OBAVIJEST preživjelim borcima

Ovim se obavještavaju svi preživjeli borci sa područja našeg kotara, a koji će sudjelovati na centralnoj proslavi 15-godišnjice borbi na Sutjesci, da se 2. srpnja o. g. nađu točno u dva sata iza ponoći na Poljani maršala Tita, odakle će kolona vozila krenuti u pravcu Splita. Neka sobom ponesu po mogućnosti kišne kabanice, viljušku i nož kao i toaletni pribor. Sve troškove oko prijevoza i ishrane snosi ovaj odbor.

KOTARSKI ODBOR SAVEZA BORACA - ŠIBENIK

Motiv iz Šibenika

KORISNA AKCIJA

Zdravstveno osiguranje osoba koje nisu u radnom odmoru

Već nekoliko godina se na našem kotaru, pa tako i na šibenskoj općini diskutira o problemu zdravstvenog osiguranja onih građana koji nisu u radnom odnosu pa prema tome nisu ni uzivali zdravstvenog osiguranje. Što se dosad nije uspjelo u toj akciji ima više razloga, a najvažniji je da se čitava stvar nije odmah u početku dobro organizirala. Naravno, da se zbog toga nije moglo ni ozbiljno prići poslu koji se tako i oduljio.

I sada poslije toliko vremena čitava ta stvar je ponovo pokrenuta, ali mnogo ozbiljnije i sa više organizacionog smisla. Dosadašnji rezultati govore, da će taj zadatak u ovoj godini biti realiziran.

Na šibenskoj općini od 44.000 stanovnika, oko 5.000 osoba nije zdravstveno osigurano. Dakle, kod nas je ogroman dio stanovništva obuhvaćen socijalnom i zdravstvenom zaštitom što je svakako pozitivno. Smatramo da bi i onom malom broju lica trebalo osigurati zdravstvenu zaštitu, pa da tako svi građani na našoj općini budu obuhvaćeni tom zaštitom. Međutim, ne može se reći da od tih 5.000 lica baš nitko nije zdravstveno osigurano. Treba imati u vidu da su samim zakonom obuhvaćena lica koja boluju od zaraznih bolesti, zatim djeca do 3 godine starosti i školska djeca sa 50 posto popusta, te sva socijalno nezbrinuta lica. Isto tako tu je obuhvaćen i jedan dio stanovništva za koje troškove zdravstvene zaštite snosi zajednica. Tako NO općine troši godišnje za zdravstvenu zaštitu oko 30 milijuna dinara, a za socijalna davanja nešto i više. To su zalista veliki izdaci koje daje zajednica. Obuhvaćanjem zdravstvenim osiguranjem i tih neosiguranih lica taj bi se izdatak smanjio i mogao bi se upotrebiti u druge isto tako važne svrhe. Zbog toga za problem zdravstvenog osiguranja još neosiguranih lica morali bi da se zainteresiraju svi naši građani, a u prvom redu oni na koje se to osiguranje odnosi.

Rješenje ovog pitanja nesumnjivo bi se pozitivno odrazilo. Naime, društveno zdravstvena zaštita proširila bi se na sve građane naše općine, što bi pridonijelo mnogo uspješnijoj borbi protiv raznih oboljenja. Osim toga zdravstvena zaštita bi svim ljudima bila pristupačnija, a pojedinci bi u slučaju bolesti bili pošteđeni velikih finansijskih izdataka. Ujedno bi se stvorili mnogo bolji uvjeti za otvaranje zdravstvenih centara na raznim područjima naše komune. To su sve pitanja o kojima treba ozbiljno voditi računa kad se ona objašnjavaju na sastancima Socijalističkog saveza ili pak na zborovima birača, koji će razmatrati upravo ta pitanja.

Ovim zdravstvenim osiguranjem bilo bi obuhvaćeno bolničko i ambulantno liječenje lijekovi kao i liječenje zubi. Dakle, bilo bi obuhvaćeno cjelokupno liječenje. Za

takovo liječenje godišnja uplata za jedno domaćinstvo koje ima šest članova, iznosila bi oko 9.600 dinara. Pored ovog ima još i drugih prijedloga. Tako postoji prijedlog da se obuhvati samo bolničko i ambulantno liječenje. Naravno, u tom slučaju ta svota bila bi manja. Neki su mišljenja da se obuhvati cjelokupno liječenje kao što ga imaju i ostala lica. Postoji i jedan prijedlog da se plaća prema ekonomskoj moći pojedinog domaćinstva, što bi svakako trebalo uzeti u obzir. Postoji na kraju i prijedlog da neosigurana lica za vrijeme boravka u bolnici plaćaju jedan iznos od 3 do 10 posto i za lijekove do 25 posto. Iznijeti prijedloge ne bi trebalo shvatiti kao gotovu stvar, već je o njima potrebno diskutirati na sastancima Socijalističkog saveza i zatim na zborovima birača i sjednici narodnog odbora. Sigurno je da će tom prilikom navedeni prijedlozi doživjeti izmjene. Pored navedenog uloga, NO općine trebao bi i u buduću da daje godišnje u taj fond oko 1.500 po jednom licu.

Diskusije koje su dosad vodene o tom problemu na sastancima Socijalističkog saveza pobudile su kod građana veliki interes, što je sasvim i razumljivo s obzirom o jednom tako važnom pitanju. Sve te diskusije treba podržati te iz njih izvući ono što je najbitnije, a korisne prijedloge prihvatiti. O tom problemu još će se raspravljati na niz sastanaka i tom prilikom je neobično važno da se našim ljudima što bolje objasni čitava stvar. Potrebno je napomenuti da će se ova akcija vrlo teško provesti u život u koliko se ne učlani oko 70 posto neosiguranih osoba.

Ako se to realizira, a za to postoje uvjeti, onda će ona osoba koja bude redovito uplaćivala ulog dobiti svoju zdravstvenu knjižicu i tako će se moći da liječi u svim zdravstvenim ustanovama na našoj općini. Ova organizacija bila bi postavljenom kao ustanova sa samostalnim financiranjem a imali bi i organe upravljanja kao što to imaju i ostale ustanove.

Svrha ovog napisa je da se o tom problemu upoznaju naši građani, u prvom redu oni na koje se to odnosi. Oni bi zapravo trebali da uzmu učešća na sastancima i da iznose svoje prijedloge i sugestije. Prema onome što je dosad učinjeno, mislimo da će ovaj zadatak biti uspješno izvršen a s tim će se našem čovjeku pružiti mogućnost osiguranja normalnije zdravstvene zaštite.

J.N.

USUSRET TJEDNU ISELJENIKA

100 MILIJARDI POMOĆI

U toku idućeg mjeseca, kao i svake godine, održat će se »Tjedan iseljenika«. Tom smo prilikom u »Matici iseljenika Hrvatske« prikupili podatke o jednoj od najznačajnijih akcija iseljenika — njihovoj ekonomskoj pomoći staroj domovini.

Samo u prvim godinama, nakon Oslobođenja iseljenici su iz svih krajeva svijeta gdje žive i rade, poduzeli veoma uspješne akcije za prikupljanje pomoći domovini, koju je trebalo obnoviti od ratnih pustoljenja. Prema nepotpunim podacima, tada su oni direktno za obnovu zemlje poslali oko 22 milijarde dinara, što je za to vrijeme predstavljalo veoma značajnu sumu.

Još je, barem u novcu izražena, bila značajnija pomoć iseljenika u jednom drugom vidu — u poklon-paketima poslanih obiteljima i rodbini. Prema, također nepotpunim podacima, vrijednost tih poklon-paketa samo do kraja 1955. godine premašuje 50 milijardi dinara.

Međutim, ekonomska se pomoć iseljenika i dalje intenzivno nastavlja, u oba ta oblika, pa rekli bi i na jedan poseban, iako indirektan način — dolaskom iseljenika u zemlju kao turista i slično. Tako su oni 1956. godine u novcu poslali preko 10,5 milijuna dolara, a u poklon-paketima također oko 10 milijuna dolara. Vrijednost novčanih pošiljki u 1957. godini još više se povećava i dostiže 14 milijuna dolara, dok vrijednost poklon-paketa i u toj godini iznosi 10 milijuna dolara — što ukupno — izraženo u našem novcu, premašuje 26 milijardi dinara.

Vrijednost deviza, koje iseljenici unesu u zemlju kao turisti također je velika, te se računa da premašuje osam milijardi dinara. To znači da oni prilikom posjete starom kraju, pored redovitih turističkih troškova, znatnije vrijednosti donose i ostavljaju svojoj rodbini. Računa se da ekonomska pomoć iseljenika nakon oslobođenja u tim raznim oblicima dostiže vrijednost od blizu 100 milijardi dinara.

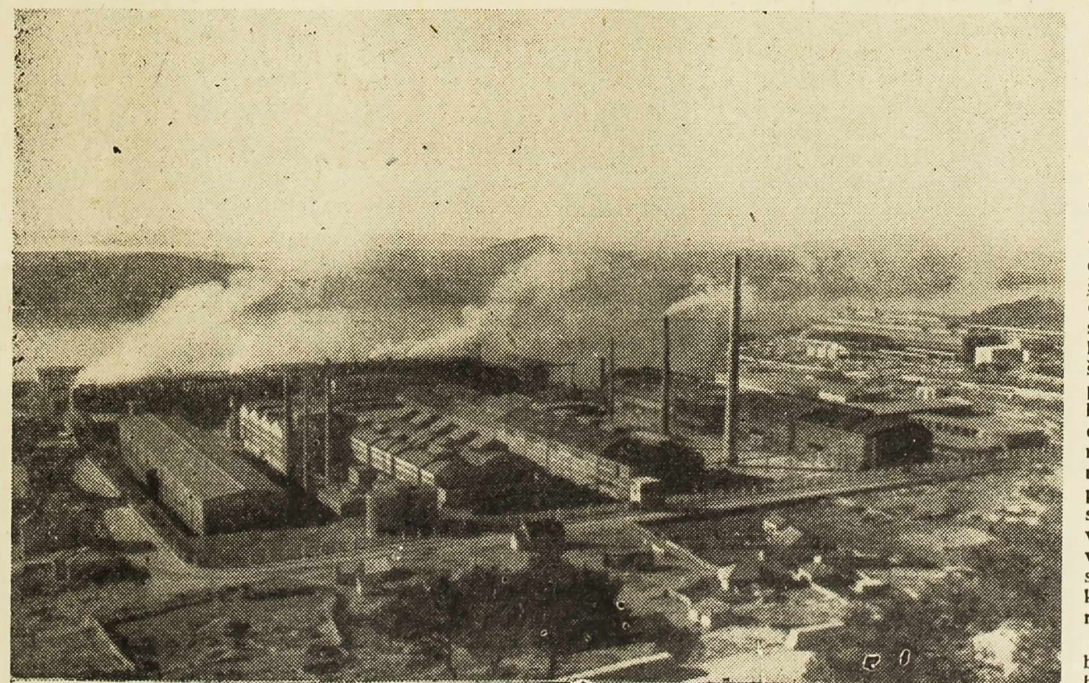
No, to su samo suhe brojke. Možda o značenju takve pomoći više govore pojedini objekti, što su izgrađeni iz te pomoći. A njih,

razumije se, najviše ima u krajevima, iz kojih i ima najviše naših iseljenika — na primjer u Dalmaciji, Lici, Kordunu, Primorju, Istri. Spomenut ćemo samo neke od njih.

Komiziari iz San Pedra svojim su sredstvima podigli ambulantu u Komizi, na Visu, a iseljenici iz Bolivije podigli su također jednu ambulantu u Nerežišću na Braču. Iseljenici Makarske nabavili su za zdravstvenu službu svog mjesta nova sanitetska kola. Uopće, gotovo najviše iseljeničkih sredstava utrošeno je prema njihovoj želji, na objekte za zdravstvenu zaštitu, zatim za kulturne potrebe te elektrifikaciju i slično. Tako je, na primjer, odbor iseljenika Zlarijana u New Yorku prikupio i poslao znatnu sumu za kabel od Zablaca kod Šibenika do Zlarina, dok je iz tih sredstava izgrađeno i više škola, prosvjetnih domova, spomenika i slično. Pored toga, posebno su značajne znatnije su-

me iseljeničkog novca, što su ga oni slali prilikom elementarnih nepogoda u zemlji, te u vrijeme rata. Među iseljenicima ima i velik broj pojedinaca, koji su svojim krupnim prilozima zadužili svoj kraj. Tomo Jeramas iz Kolumbije poslao je na primjer 30 hiljada dolara za školovanje mladića u zanatskim i poljoprivrednim strukama, Zvonimir Medović iz Čilea sa 1.700 dolara pomogao je izgradnju doma i zdravstvene stanice u Kuni i Pelješcu, a Nikola Kojić iz Sjedinjenih Američkih Država dao je za izgradnju doma kulture u Zadublju na otoku Mjettu 1000 dolara. Takvih i sličnih primjera moglo bi se nabrojiti, veoma mnogo. A svi oni govore o tome koliko naši iseljenici vole svoju staru domovinu, koliko su voljni da se za nju, za njen brz napredak, žrtvuju i na ovaj način, slanjem materijalne pomoći,

F.S.

Tvornica elektroda i ferolegura

15-godišnjica borbi na Sutjesci

PREŽIVJELI BORCI

Šta može značiti vremenski razmak od 15 godina kada je u pitanju Sutjeska? To najbolje znaju preživjeli borci, koji epopeju s ove male, ali proslavljene rijeke i danas nose u nezaboravnom sjećanju. Razgovarajući s nekolicinom preživjelih boraca, kroz

njihova pričanja oživjela je nedavna prošlost, vrijedna divljenja. Njihova kazivanja još jednom su obnovila velike podvige naših boraca, stradanja i patnje ranjenika, tifusara, izbjeglica i djece.

Pustimo preživjele borce da nam pričaju.

PRIČAJU

Branko Sinobad: Kod boraca je vladala velika ljubav za oružje

Branko Sinobad, za vrijeme V. ofenzive bio je komandir I. čete Kninskog bataljona, koji se kao IV. bataljon nalazio u sastavu II. dalmatinske proleterske brigade. Kninski bataljon početkom 1943. na putu za Crnu Goru, dobio je zadatak da evakuiraju ranjenike. Kad smo prošli u području Vran planine, naišli smo na četiri napuštenu nosila preko kojih je navijao snijeg. U prvi mah mislili smo, da su to sniježni humci. Prolazeći kraj njih, čuli smo oslabljene glasove, koji su dopirali ispod snijega. Pod čebadima našli smo na žive ranjenike. Naši borci su ih podigli, ponijeli do susjednog sela i spasili. Drugom zrakom iznad Konjice, noseći ranjenike i tifusare, doživjeli smo neobičan doživljaj. Za nosioce ranjenika, pored naših boraca, koristili smo i zarobljenike Talijane. Za vrijeme zastanka jedan nam je tifusar umro. Talijan je neprimijećeno skinuo umrolog druga i legao u nosila. Kada je kolona nastavila put na visoravni iznad kanjona Tare, naišli su neprijateljski avioni. Pala je komanda da se legne, i da se nitko ne miče. Talijan, koji je ležao u nosilima, ustao je i počeo bježati. Mislimo, da je tifusar, koji nije bio svijestan što radi. Naravno da je lukavi i pla-

šljiv. Talijan bio najstrože kažnjen, što je htio iskoristiti poztrovovanje nosilaca ranjenika, koji su se inače i sami teško kretali od umora i gladi.

Za vrijeme V. ofenzive naši borci su se napatili gladi. Gotovo jedina hrana bila je kopriva, cremuša, bukov list i bukov sok. Od prevelike gladi borcima su se javljala »privedenja« o hrani, koja nije postojala. Tako su u grupama išli za »mirisom« mesa, mljeka i vrućeg kruha. Kad smo bili na Vučevu, prvi put smo počeli jesti konjsko meso.

U našem bataljonu bilo je oko 20 drugarica, koje po izdržljivosti i junaštvu nisu nimalo zaostajale za muškarcima. Najteže im je bilo kad su bile raspoređivane na dužnosti za koje se smatralo, da im bolje odgovaraju, ali one su bježale iz komore i kuhinje, zahtijevale oružje, i tražile da se bore.

Kod svih boraca vladala je velika ljubav za oružje. Naravno im se teško bilo rastati s teškim oružjem, koje se moralo zakopavati, da ne padne u ruke neprijatelju. Suvizni očiju cjelivali su cijevi priklom zakapanja, a bilo ih je koji su teška oružja rastavljali, dijelove trpali u rance i nosili ih sobom.

Luka Tanjga: Potresni prizori za vrijeme borbe

Luka Tanjga pripadao je I. četi 1. bataljona Druge dalmatinske. Bio je komesar čete, a 18. V. 43. ranjen. U daljem toku V. ofenzive nalazio se je u Centralnoj bolnici. Kao politički radnik postavljen je za komesara čete pokretnih ranjenika u jednom bolničkom ešalonu.

Koncem maja 1943. priča bivši komesar, kad smo se nalazili na Pivskoj planini, imali smo mnogo bosih ranjenika. Zbog obuču, otišao sam u štab i izložio situaciju. Drugovi su shvatili i izdali mi jednu govedu kožu, da bi se podijelila bosim za opanke. U toku noći, smjenjivali su se požarni. Ujutro nije bilo kože, jer su je pojeli izgladnjeli borci.

Jednog dana u pokretu smo bili s ranjenicima, koji su mogli hodati. Kiša je padala. Išli smo besputnom stazom prema Pivi. Meni se okliznula noga i spoticujući se niza stranu, zapeo sam za jedan grm i tu se zaustavio. Najednom sam opazio da me nešto vuče. Bilo je to jedno dijete, izbjeglica, iz obližnjeg dječjeg doma, koje se također u kretanju otkotrijalo niz strmu padinu. Dijete sam privratio i predao odgojitelju doma. Prispjeli smo na Sutjesku kad i djeca iz pomenutog dječjeg do-

ma. Trebalo je prijeći rijeku. Na najbližem mjestu rukovodioci doma nategli su konop. Djeca su se držala za konop i za ruke. Najednom se prekinuo konop i brza rijeka povukla je nekoliko djece, a jedan od njih se zaustavio na kamenu. Toga smo spasili.

Jedna drugarica iz naše jedinice pošla je da se obavijesti, kad se probije obruč, da li možemo proći. Ona je sigurno poginula, jer se nije vratila. Miluš Jovanović, komandant bataljona pokretnih ranjenika, rekao sam, pošto Nijemci nastupaju, da mi moramo krenuti. Kad smo bili na vrhu samog brda, opazili smo neprijateljskog vojnika s puškomitraljezom, koji nas je također primijetio. Uхватili smo greben i potrcali dolje. Iz naše grupe samo nas sedmero uspjelo se izvući, ostali su bili pobijeni. I Miluša je ostala tada živa, jer se sklonula u jedan grm. To je bilo na položaju Milinklada.

Nikad ne mogu zaboraviti moment kad sam naišao na jednu drugaricu, teško ranjenu, kojoj su obje noge bile slomljene. Rekla je: »Slušaj, družo, ubij me, da se dalje ne mučim«. Ja to nisam mogao učiniti.

Jovo Martić: Vijest da je drug Tito ranjen strašno je djelovala na borce

Jovo Martić iz Zagrovića bio je borac V. bataljona IV. proleterske brigade, crnogorska. Komandant mu je bio proslavljeni Vako Đurović, koji je poginuo kada je drug Tito bio ranjen.

Moja brigada je na položaju Milinklad imala zadatak, da osigurava Vrhovni štab. Tada su bila strašna bombardiranja. U tolikoj mjeri, da je jednu besputnu stranu, tako izrovalo, da su se napravile »stepenice«, pa se je nakon toga moglo lako penjati i slaziti. Sjećam se kad je drug Tito bio ranjen. Vidao sam tada i Ivana Ribara. Tom prilikom poginuo je jedan engleski oficir, član strane misije. Vijest o ranjavanju druga Tita na sve borce je strašno djelovala. To nam je bilo teže podnijeti nego sve ostale patnje

i svu glad od koje smo bili nemoćni i iscrpljeni.

Jednom prilikom, kada je drug Tito putovao, nije se držao »disciplinano«, pa je jedna drugarica vikala na njega, što otvara metu. »Hvala, drugarice«, rekao je drug Tito i sklonuo se.

Prilikom prijelaza preko Sutjeske, teško su na mene djelovali susreti s ranjenim drugovima. Kad su drugovi vodili teško ranjenu Milevu Krstajić, tražila je, da je ubiju, ali drugovi su je tješili i vodili dalje.

Susreo sam se poslije jedne teške bitke s mojim mještanom Dušanom Raškovićem, koji je sam ostao od čitavog voda. »Bolje bi bilo da nema ni mene«, rekao je on u tom momentu.

Jelić-Karara Karmela: I u najtežim danima nitko se nije požalio

Jelić-Karara Karmela, pred kraj IV. neprijateljske ofenzive, nalazila se u bolnici IX. dalmatinske udarne divizije. Radila je u sanitetu i tako sama teško oboljela od pjevagovog tifusa. Za vrijeme V. ofenzive upućena je s jednom grupom tifusara u bolničko prihvatilište u Kalinovniku.

U obližnjem selu nalazio se

vjerovatno ogranak centralne bolnice. Tu sam naišla prvi put na veću grupu ranjenika i tifusara. Smjestili su i mene. Tek sutradan ujutro primijetila sam, da mi se i mladi brat Krsto Olivari, kojeg sam otpremila u partizane, tu nalazi. Toliko smo se oboje izmijenili, da se njima odmah prepoznali.

Strašno su se doimali pokušaji tifusara, da se dignu ili četveronoške odvuku vani do nužjaka. Uslijed nemogućeg održavanja higijene i čistoće sve je bilo krvavo i zagađeno. Jedan nesretni drug čak je upao u jamu, pa ga je trebalo izvlačiti.

Odatle smo krenuli prema rijeci Pivi, ranjeni, bolesni, izgubljenog sluha ili sa zujanjem u ušima. Na Pivi se još više povećao broj ranjenika i tifusara, u očekivanju, da prođe glavna bolnica, prizor je bio težak. Svaki ranjenik i tifusar bio je naslonjen ili šćućuren uz bukvu. Lijepa šuma poprimila je s ovakovim ljudima avetnjski izgled. Tu sam srela mladog medicinara Ljubu iz Sarajeva, koji je ranijih dana sa mnogom radio u omladinskim organizacijama u okolini Duvna. Uvijek je bio veseo i vedar, pjevao je sevdalinke. Sad se potpuno izmijenio, isto, kao i ja.

— Drugarice, Karmela, prišao mi je.

— Tko si ti?

— Što me ne poznaješ, ja sam Ljubo.

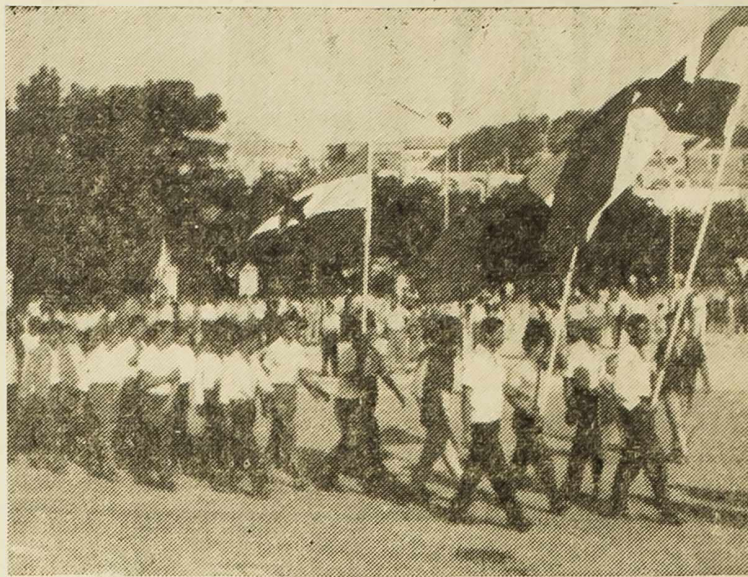
Kad je trebalo prijeći uski ma-

li most preko Pive, izgubili smo mladu Krajiškinju, koja nije imala više od 16 godina. Nekako se zanjela i voda je odnijela.

Kaž rekonvalescent ponovno sam bila uključena u sanitet, da bi mogla drugima pomoći. Poslije napornog marša stigli smo na Sutjesku, gdje nam je III. divizija uz pomoć ostalih jedinica osiguravala prolaz. Bolnica je pod kišom metaka jednim dijelom prešla rijeku, a jedan dio je ostao presječen. Tu sam se i ja nalazila sa ranjenim borcima i tifusarima. Tek poslije 4-5 sati, kroz vatru koja nije prestajala, uspjeli smo prijeći na drugu stranu.

Kada smo prelazili i gazili vodu, minobacači su tukli i kamenje se odronjavalo. Bojati se nije bilo kada. Nekako smo se izvukli i došli na neki proplanak. S obje strane nalazila se mlada bukova šuma iz koje se uzdizao lagani dim. Uputili smo se u tom pravcu. Kad smo stigli, naišli smo na tri nepokretna teška ranjenika. Oni su bili nemoćni, da nakupe suharaka i da razgore vatru, koja je kvašena kišicom loše gorjela. Pohlepno su čupali komad sirovog mesa od mrvavog naduvenog konja po kome su vrvjeli crvi. Isparali smo nešto košulje i previli im rane. Oni su nam kazali, da se iz za brda nalazi selo. Tu smo našli grupu boraca, odvojenu od jedinice. Iako su borci i ranjenici proživljavali najteže dane, nikada se nije nitko požalio što je ovdje došao. Ako je tko psovao, grdio je fašizam i neprijatelja. S tim smo bili zadojeni i to nas je nosilo. (n)

I. šibenska omladinska radna brigada polazi na Autoput

Iz rada sindikalnih organizacija

Više brige o članstvu

Još uvijek ima dosta slučajeva da se nezakonito osporavaju pojedina zakonska prava radnih ljudi u radnom odnosno službeničkom odnosu. Uzroci za takovo postupanje su različiti. Nekad se to radi, jer »propisi« nisu jasni, a nekada zbog toga što službenici koji primjenjuju odgovarajuće propise, sa njima nisu dobro upoznati ili nemaju dovoljno stručnosti da bi ih mogli pravilno primjenjivati. Najčešće se pojavljuje sporost u rješavanju prava radnika odnosno službenika, koja proističu iz radnog odnosa. Zbog tih razloga nije rijedak slučaj, da pojedini radnici odnosno službenici često negoduju, ulažu žalbe, tužbe i sl. Međutim, ti prigovori, žalbe, tužbe i sl. nisu uvijek opravdani i u tome se ponekad pretjeruje bez ikakvog osnova. Ali, mora se priznati da ima takvih slučajeva koji su potpuno opravdani, a naročito oni u pogledu sporosti u rješavanju.

Kada bi sindikalne organizacije posvetile više pažnje u rješavanju navedenih pitanja stvari bi izgledale drukčije. Sindikalna organizacija kao organizacija radnika i službenika dužna je da vodi brigu o radnim i životnim uslovima radnika i službenika u ostvarivanju, zaštiti i očuvanju njihovih prava. Sindikalna organizacija ima mjesta i u našem radnom i službeničkom zakonodavstvu i ona može istupiti pred državnim organima bilo da se radi o zaštiti prava čitave organizacije ili pojedinog njenog člana. To je točno i jasno propisano u čl. 3. člana 50. i 51. Zakona o općem upravnom postupku (»Službeni list FNRJ« broj 5656.) i člana 11. Zakona o radnim odnosima (»Službeni list FNRJ« broj 53/57.) i u nizu drugih propisa. Suglasno s tim, sindikalna organizacija bi trebala imati više učesća u rješavanju navedenih pitanja, a ne da se pasivno odnosi prema njima. Ako se sindikalna organizacija više angažira na tim takozvanim »stičnim pitanjima«, a za radnike i službenike i te kako važnim i životnim pitanjima, time će više biti cijenjena od svojih članova. Naravno, da sindikalna organizaci-

ja ne će štiti neopravdane zahtjeve pojedinih svojih članova, ali je dužna da svakom članu objasni neopravdanost zahtjeva i da ga eventualno uputi što mu je raditi, ako se sa tim objašnjenjem ne slaže itd.

Ako se, dakle, bude tako postupalo od strane sindikalnih organizacija, onda će biti manje prigovora od strane pojedinih članova koji kažu da su članovi sindikata samo zbog toga da plaćaju članarinu, a kada im treba pružiti pomoć, da te pomoći nema. Prvi dio ovog prigovora je neopravdan, jer sindikalna organizacija nije i ne može biti kriva što njeno rukovodstvo ne vrši svoju dužnost. U ovom slučaju opravdano je postaviti pitanje odgovornosti rukovodstva sindikalne organizacije zbog nevršenja svoje dužnosti. Kakvo će rukovodstvo imati pojedina sindikalna organizacija o tome odlučuju sami članovi.

Dakle, ovim člankom, htio sam da napomenem kako sindikalna organizacija može mnogo pomoći da se stvari rješaju što pravilnije, što brže i da se nepotrebno ne ulažu žalbe i tužbe i time opterećuju odgovarajući organi uprave odnosno pravosuđa, a osim toga nastaju i nepotrebni troškovi.

M. R.

Gdje provesti godišnji odmor?

Pirovac

Ovogodišnji otvoreni društveni restoran pružat će gostima dobru ishranu uz cijenu od 400 dinara dnevno za tri obroka.

Od smještajnih kapaciteta ima 100 ležaja uz cijenu od 100 do 150 dinara. Po želji ishrana u kućnoj radinosti. Mjesto ima električno osvjetljenje. Voda se dobiva preko čatrnji, kojih ima nekoliko u mjestu i okolici.

Kupalište nazvano »Lolice« zauzima jednu posebnu uvalu na drugoj strani poluotoka, koje pokriva jajolikim i djelomična naslaga borovika koji pružaju hladovinu.

Zidine starog samostana iz doba 1502. godine sv. Stjepana, smještene na malenom otociću udaljenosti svega 3 km, turska vrata i bedem iz doba Turaka, spomenik kralju Tomislavu podignut 1925 god. i ostaci kuća starih preko 500 godina, dovoljno nam kazuju prošlost ovog starog primorskog mjesta.

Izletišta u pravcu Vranskog jezera udaljeno 5 km. i Korenskog otočja 14 n-m organiziraju mještani i Turističko društvo Pirovac.

Tijesno

Pokretni most smješten u uskom tjesnacu, spaja otok Murter sa kopnom, a sa njegove sjeveroistočne strane nalazi se ljetovalište Tijesno, cestovno udaljeno od Šibenika 26 km. Hotel »Borovnik« sa 70 ležaja, osigurava gostima kompletan pansion za 550 dinara dnevno. Pored toga, zadržna restoracija pruža ishranu za 300 din — tri obroka. Dobro osigurano snabdjevanje, uz samostalno kuhanje u kućnoj radinosti.

U kućnoj radinosti 600 ležaja sa cijenom po kategorijama od 120 do 150 dinara.

Na drugoj strani mješta na isturenom poluotociću smješteno je dječje odmaralište NO općine Tuzla, u kojem već sada ljetuju mališani od 8 do 15 godina.

Kupalište u borovoj šumici, koje leži na glavnom putu za Murter, uvučeno u jednu vijugastu uvalu u kojoj je morsko dno ispunjeno jajolikim stičnim pljeskom. Okolni prostor i mnogobrojne male uvale sa svojim prirodnim konfiguracijama omogućavaju pomoćna kupališta.

Noćni zabavni život u hotelu »Borovnik«, koji se ocrta sa prekrasnom prostranom terasom i baštom ispunjenim sa zelenilom i šumicom smješteni uz samu obalu neposredno od pokretnog mosta.

Povremeno kulturno-umjetnički programi, tri put sedmično kinopredstave i razne druge sportske priredbe.

Od prirodnih rijetkosti, potrebno je istaći špilju »Golubinka« udaljenu 12 km koja se nalazi na samom vrhu brežuljka visine 212 metara. Pored ove špilje, u podnožju ovog brežuljka, nalaze se ostaci turskih razvalina koje datiraju iz XVI. stoljeća, zatim historijske znamenitosti pod nazivom »Banket«, »Matković« i Delpi.

Izletničke točke su: Komatsko područje i Vransko jezero sa ribarskim brodovima, autobusom do špilje »Golubinka«, zatim u obližnju okolicu Murter i Slanica, Vodice i Šibenik.

Saobraćajne veze vrlo dobre. Glavna cesta koja prolazi od Martinske u pravcu Zadra ima vezu na raskrsnici kao priključak sa Tijesnom. Svakodnevna autobusna i brodska veza sa Šibenikom. Udaljenost do Vodica 16 km ili morskim putem 3 n/m.

Mogu se dobiti razni pleteni ukrasi i motivi, koje proizvodi zadržna pletarska škola.

Turističko društvo Tijesno vrši sve usluge oko rezervacija za smještaj.

PISMO s Autoputa

Omladinsko naselje Mačkovec u kome je smještena i naša brigada nalazi se na brežuljku, koji je ograđen gustom šumom. Trasa autoputa prolazi dvadesetak metara od naselja. Zahvaljujući savjetima starijih omladinaca, koji su ranije učestvovali na radnim akcijama, snašli su se i oni najmlađi drugovi kojima je to prvi put živjeti daleko od svoje kuće.

Radimo u kamenolomu u dvije smjene. Iako je norma previše visoka, mi je prebacujemo i time dajemo do znanja svim brigadama u naselju da smo im ozbiljan takmac. U slobodnim časovima čitaju se knjige i novine, slušaju radio emisije. Šah je također omiljena zabava. Nije se zaboravilo ni na sport. Brigadiri najviše igraju nogomet i odbojku.

***

Vrijeme brzo odmiče. Na rad odlazimo s pjesmom i zastavom na čelu, s pjesmom se vraćamo. Navođen najbolji omladinac skida zastavu. Slučaj je htio da su se u brigadi našli dobri pjevači. Kad god zapjevamo onda se čuje primjedba naših susjeda: »To pjeva I. šibenska«. I tako uz pjesmu odvijaju se radovi. Normu smo prebacili za oko 134 posto. Kad se naviknemo na posao, nadamo se postići još bolje rezultate. Svi se u poslu zalažu, jer žele da njihova brigada bude najbolja.

***

Jedno jutro je osvanulo tmurno i kišovito. Radovi se nisu mogli obavljati. Ali se ipak nije plandovalo. Uredivao se je prostor našeg logora za predstojeći posjet druga Tita. Logor je posjetio sarajevski književnik Čamil Sijarić, autor romana »Bihorci«, koji je održao predavanje »Što treba da znamo o knjizi«.

***

Radovi u kamenolomu ne odvijaju se onako kako bismo željeli. Jedina drobilica često je u kvaru. Zbog toga svi željno očekujemo da se pusti u pogon još jedna drobilica dvostrukog kapaciteta. Minerski radnici u kamenolomu tješe nas da smo daleko bolji od prethodne brigade, koja nije bila u stanju da postigne traženi dnevni učinak. Ali ta utjeha nas ne zadovoljava, jer smo uvjereni da možemo bolje.

***

Osnovani smo i četvrtu četu radi bolje evidencije i efikasnijeg takmičenja među četama. Komandant brigade Marko Knežević najviše se zalaže da bismo postigli krajnji uspjeh.

Sime Livić

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

Dali je kultura jednako svima pristupačna

Mnogo puta mi se nametala ta uzbuđujuća misao: kakvo je ogromno preimstvo djece u velikom gradu. Već od prvih koraka ona mogu da vide sve što njihova zemlja ima. Pristupačna su im sva bogatstva i sva čuda tehnike. Mašta im se razvija uporedo sa tokovima i tempom savremenog života. A kad pođu u školu sve im je na domaku. I muzej da ih uvede u poznavanje tragova i osobina daleke i bliže prošlosti. I kazalište da im se ispriča najljepše i najpotresnije drame o dalekim ljudima i savremenici. I sve moguće izložbe; i cirkus; i mnogobrojna kina; i najbolji operski pjevači; i najčuvjeniji instrumen-

talisti; sve što se obraća oku, sluhu, fantaziji — sve je dječaku i djevojčici velikog grada pod rukom. Zato su im i udžbenik i lektira neprestano praćeni prizorima i doživljajima koji ih dopunjuju. A dječaku i djevojčici iz sela, pa čak i malog, još nerazvijenog grada, sve te tekovine kulture, najveći njihov broj bar, ostaju daleki san i oni ako im se pruži prilika da neki put dođu u veliki grad, grozničavo šire zjenjice i pred onim što je njihovim velikogradskim drugovima postalo već odavno ravnodušno od zasićenosti. Pa ne samo djeca i omladina dok ne pođe na visoke studije. Nego i odrastao čovjek, odličan

radnik i prvoklasan inženjer, kulturni profesor i stručan tjeekar — svi oni, odvojeni od velikog grada, vezani bez prekida za svoje poslove, od kojih neposredno zavisi novo općeg života zajednice, ulažu sve svoje fizičke i umne snage u naše zajedničke napore ka višim i boljim, humanijim oblicima života, a, vrlo često, i malo odveć malo, čak neki i nimalo od onoga što grije dušu i što njegov velikogradski kolega ima obilno, pa i preko svojih želja ili potreba. Mislim, naročito, na kulturnu.

»Dodite ponovo, Nemojte sad da nas zaboravite. Ako je prvi, nek ne bude posljednji put«. To su riječi koje su mnogi umjetnici slušali od zahvalne publike širom naše zemlje.

A da li se odlazi? Da li se umjetnost daje onima koji nemaju tu sreću da im ona bude »pred kućom«?

Da li se misli na sve mlade kojima treba otvoriti vidike i na sve starije kojima treba podstaci radna raspoloženja?

I da i ne.

Ukoliko DA, ono je, to DA, najčešće svedeno na male i najpopularnije forme, koje umjetnost svode na puku zabavu i koje u mladom čovjeku uvrežavaju osjećanje da je umjetničko djelo identično zabavi u dokolici, uvjerenje koje mnogi ljudi nose u sebi i u zrelo doba, čak i onda kad bi po svojoj funkciji imali da pomognu prosperitet umjetnosti i njen prodor u široke mase.

A velike, najveće forme, teško prelaze djetelove zemlje koji ne uživaju veliki glas i koji nisu stječista takozvanog velikog svijeta, Bit će vam dovoljni prsti jedne ruke da izbrojite gradove u Srbiji koji su imali prilike da čuju harmoniju ili operko izvođenje makar i na koncertnom podijumu.

Mi živimo u nekoj vrsti festivalomanije. Priredujemo filmske, i muzičke, i kazališne festivale za domaće i strane turiste, ili za stanovnike velikog grada, dajemo višak kulture onima koji je već imaju, u namjeri da dalje razvijamo njihove zahtjeve, jer kulturnim potrebama ne mogu se postavljati granice.

I to je dobro činiti gdje god se može, gdje god se nadu sredstva, spscobni organizatori i zainteresirana publika.

Ali zar ne ostaju mnoga »polja« neobrađena, neridurta, kao neka »kulturna ledina«, od koje se mogu još i da plaše »kopači«, da zadiru od onih koji na ledini nisu razvili svoje ukuse i zato nemaju osnovna razumijevanja da prime ono što im se donese.

Nagdje, nepravedno u čitavim kotarima nema velike kulturne svečanosti ni jedamput u toku nekoliko godina.

A negdje (zar i to nije nepravedno?) kulturna svečanost postaje obična, svakodnevna stvar, na koju mnogi ne će ni glave da okrenu tražeći »nešto drugo i novije«.

Sjetite se, samo, Beograda kad polovinom maja i početkom juna

poduzimljivi ugostitelji iznesu stolove u bašte. Čovjek koji je duge zimske mjesece proveo na radu u kancelariji ili radionici, i u svojoj sobi, i u dvoranama gdje se gleda ili sluša umjetnost, u svim tim raznim zadimljenim i zagušljivim prostorijama, sad, željan zraka i čistog neba nad glavom, ostavlja sve, i najzanimljivije što mu pruža kultura, i polazi da osvoježi u praznom čavrljanju sa prijateljima, da se razonodi van domena prave umjetnosti.

U to vrijeme beogradske umjetničke dvorane su, najčešće, poluprazne, čak i onda kad na njihove podijume izidu slavne, svjetski poznate i izdašno reklamirane »zvijezde«.

Ni kazališta u to vrijeme ne mogu, da napune svoje dvorane.

Zar se, onda, ne nameće pitanje otkud je opravdano duhovnu hranu davati nasilu onima koji je više ne će, jer su siti, a ne poslati je onima koji su je željni, jer je tokom godine nisu imali? (Najobčičnija i najneopornija logika pravilne raspodjele sredstava za život).

Gdje su »provincijskih« festivali u mjestima koja ne zapljuskuje more i u koja ne svračaju buljuci automobila stranih registracija?

Možda se tamo život usredotočio u kavanskoj stolici i ljudi druge »razonode« ne će? Stavimo ruku na srce, ima i toga. Ali je daleko veći broj onih koji zaista hoće i koji već počinju gubiti vjeru da je njihova želja ostvarljiva.

A zašto tih »festivala« nema za takve koji hoće?

Je li to nemarnost onih koji ne osjećaju suštinu svoje kulturne misije? Ravnodušnost i otpornost razmaženih umjetnika prema za bitnim selima bez udobnih hotela? Ili su posrijedi materijalni razlozi?

Ovi posljednji, materijalni, razlozi najprije dolaze u sferu ozbiljnog razmatranja. O njih se razbijaju svi pokušaji. Jer, transport je skup. Izdržavanje također. Naknada prihoda ustanove koja mora da ostvari ono što je predviđeno u budžetu također čini dio materijalnih zahtjeva.

Mi se, improvizirano, već godinama okrećemo u krugu, rješavajući sve od slučaja do slučaja, rakočaravajući se, obostrano, umarajući se od napora koji ne donose rezultate, od pustih želja koje ne mogu da se preobrate u stvarnost.

Prnudeći smo da aršinom dinara mjerimo kulturnu akciju.

A pravog rješenja za čovjeka koji je već uložio u sredstva zajednice taj svoj dinar nema.

Tema za diskusiju. Ali i za podršku onih koji mogu da pomognu uspješnom rješavanju jednog pitanja čiji smisao i jeste u tome što ga je život postavio i što ga u interesu boljeg života našeg čovjeka, u interesu razumnije i korisnije upotrebe rezultata jednog »nevidljivog« rada treba riješiti.

Naše poslovničke za kulturno-umjetničke priredbe to dosad nisu uspjele.

Milan Đoković

Sve bolji rad Narodnog sveučilišta u Skradinu

Nakon dužeg zastoja, Narodno sveučilište u Skradinu u ovoj godini je razvilo zapaženu aktivnost. Organizirana je grupa predavača koju sačinjavaju zdravstveni, prosvjetni i politički radnici. Gotovo svake sedmice održavaju se naučno popularna predavanja. Posjetioци su neobično zadovoljni predavanjima, jer se govori o temama koje su ih oni putem ankete odabrali. Često se pozivaju predavači i iz Šibenika.

Pored predavanja u Skradinu, Narodno sveučilište je već organiziralo i nekoliko predavanja u Du-

bravicama i Bratškovcima, a u buduće rad će se proširiti na više sela, a osobito na područje Bratškova i Mostina. Na taj način u Skradinu će postojati centralno Narodno sveučilište za čitavu općinu, koje će voditi brigu da se sistematski održavaju predavanja izvan općinskog centra. Ono će ujedno raditi na tome, da se na terenu proširi krug predavača osobito iz redova prosvjetnih i društveno političkih radnika. Nema sumnje da će takav rad Narodnog sveučilišta biti od velike koristi za sela na toj općini. (Š.F.)

Završni ispiti u kninskim školama

Do nekoliko dana učenici završnih razreda škole učenika u privred i kninske gimnazije pristupit će polagnju završnih ispita. U završnim razredima škole učenika u privred i bilo je 28 učenika i to 6 učenika u II. razredu i 22 u III. Od toga iz II. razreda na popravni ispit upućena su 4 učenika, dok su pripuštena na polaganje završnog ispita 2 učenika. Iz III. razreda 4 učenika imaju popravni ispit, jedan ponavlja godinu, a 16 učenika polagat će završni ispit. Jedan učenik III. razreda upućuje se na školovanje u Centralnu školu, gdje će polagati završni ispit.

Praktični ispiti za učenike završnih razreda obavit će se od 14 do 17. juna, pismeni ispiti 21. i 22. a usmeni od 24. do 26. juna. Dva osma razreda gimnazije pohtadalo je krajem godine 46 učenika. Od toga 13 učenika treba da polaže popravni ispit, tako da će maturu polagati 33 učenika. Postoji vjerovatnost da će 5 učenika biti oslobođeno i da će usmeni dio završnog ispita polagati 28 maturanata. To je najmanji broj maturanata za posljednjih nekoliko godina. Pismene zadatke maturanti će pisati od 18. do 20. juna, a usmeni ispiti će trajati od 23. do 27. juna.

POSTFESTIVALSKI REFLEKSI

Festival je prošao. Proglašeni su najbolji i podijeljeni su im pehari. Ostalo je samo još zadovoljstvo nagrađenih i nezadovoljstvo onih koji su se tome nadali, a nisu. O ovim posljednjim potrebno je nešto reći.

Potrebno je težiti najvećem uspjehu, lijepo je vjerovati u svoje mogućnosti i nadati se. Ali, postoje i drugi, koji također teže najvećem uspjehu, imaju povjerenja u svoje snage i na-

dađu se. A treba poštovati i druge. Možda među njima netko može bolje, može da postigne više, i kad se u odlučnom času to i dogodi, treba mu znati to i priznati i njegov uspjeh ne smatrati svojim neuspjehom i tražiti uzroke »porazu« izvan arene na kojoj se vodila plemenita bitka. To najčešće nazivamo nekritičkim odnosom prema svojim mogućnostima. A odakle takav odnos? Navest ću samo jedan uzrok. Mislim, da su tome vrlo često krivi baš oni, koji bi trebali da znaju najbolje procijeniti mogućnosti, t.j. stručni rukovodioci: redatelji, diri-

gi izvođačima poslije izvedbe prilaze puni čestitaka i pohvala i ulju u njih takvo uvjerenje o neosporno velikoj vrijednosti njihovog ostvarenja, da to ubije i ono malo samokritičnosti što je možda bilo u njima. I, kad poslije toga pročitaju nešto o svojim nedostacima, ne preostaje im nego da anatomisu i pisca i list i proglašavaju ih neobjektivnim.

»Ako dođe do rasula šibenske glazbe, tome je kriv pisac napisao »Koncerti glazba«. Takve izjave mogle su se čuti kao reakcija na ono što je u spomenutom napisu pisano o šibenskoj glazbi. Pisac sam tog napisa, zapravo, po dužnosti promatrača festivalskog odbora u Žiriju, samo prenosi riječi žirija, koji je o šibenskoj glazbi rekao upravo ono, i samo ono, što sam napisao, a to je u napisu i naznačeno. Ne pišem ovo da bih se opravdao i »krivicu« sa se prebacio na žiri, već da bih istakao koliko se u izricanju svog gnjeva ne vodi računa ni o ovoj očitoj činjenici. Apsur-

Šibenska glazba

genti, koreografi. Ako oni od početka članovima grupa s kojima rade, možda i dobrom namjerom ohrabrivajući, pune uši s tim kako su savršeni, kako ne može biti nitko bolji od njih, kako im je prva nagrada »kao u ruci« i sljehim, a, kad na kraju ispadne drukčije, još uvijek tvrde isto, a krivicu za nepostignuti najveći uspjeh, jer nedobivanje prve nagrade ne mora značiti neuspjeh, bacaju na druge, najčešće na žiri, onda je posljedica toga neminovno nezadovoljstvo, nemila ogovaranja, svađe, kriza u društvu i t.d. Jer članovi imaju, i moraju imati, povjerenja u svog stručnog rukovodioca, on je stručnjak, »kao on ne zna tko je bolji, tko će onda znati«. Ali on mora opravdati svoj rad i eventualni honorar kojeg za njega prima i nezgodno je da »krivica« padne na njega.

Možda štimung poslije Pokrajinskog festivala nije bio ništa drukčiji nego li je bio poslije bilo kojeg drugog festivala, koji je imao i karakter takmičenja. Vjerujemo da je uvijek bilo uvrijeđenih, »ozlojeđenih«, »povrijeđenih« i »obeshrabrenih«, pa bi preko pojave ovakvih i poslije ovog našeg festivala možda trebalo jednostavno šutke prijeći. Ali, ako se čuju glasovi o velikim krizama koje mogu nastati u nekim društvima, pa čak i o prijetnji rasula do kojeg može doći, uslijed nepostignutog očekivanog uspjeha, onda je potrebno na takve pojave se osvrnuti i uzroke eventualnih kriza u društvu tražiti u samom društvu, a ne izvan njega. Najzad, društvo ne postoji zbog festivala, već ono ima svoju određenu društveno - kulturnu funkciju, koju treba da vrši među svojim članovima, a i ostalim građanima.

Još nešto: reagiranje na pisanje štampe o festivalskim izvedbama. Opet dolazimo do onog nekritičkog odnosa prema sebi. Uvijek je bilo i bit će dobrih i loših ostvarenja, a nedostataka može biti čak i u dobrim ostvarenjima. Zar se ukazivanje na nedostatke mora uvijek smatrati zlonamjernim, neprijateljskim, a onoga koji na njih ukazuje proglasiti ili neprijateljem ili nezalcom? Ima laskavaca, najčešće nezalca, ko-

no je i smiješno uopće i pomisliti, a kamo li reći, da će se šibenska glazba, poslije svog stodesetogodišnjeg djelovanja poslije očitog napretka i dobrih rezultata koje postizava baš u zadnje vrijeme i pod rukovodstvom dirigenta Ante Vuletića, rasuti zbog onih par riječi. Njezini temelji su ipak čvrsti, a škoditi joj mogu samo onakve neodgovorne izjave, a ne dobronamjerne primjedbe žirija.

Prisustvovao sam, u ime festivalskog odbora, i radu žirija za pjevačke zborove, te mi je bila dužnost, čisto službena, da prenesem preko štampe i riječ ovog žirija. Lično smatram zbor »Kola« besumnje najboljim na festivalu i bilo mi je žao što riječ žirija nije bila izričito takva. »To je točno — moglo se čuti — ali je to trebalo ipak nekako drukčije kazati, da bi se ipak vidjelo da je »Kolo« najbolje. I opet izljevni gnjeva na mene. Jer, kako neki u svom lokalpatriotskom manusu rezoniraju, kad se radi o svom mjestu, ne mora čovjek biti uvijek baš sasvim objektivni. A ja sam samo htio da budem objektivni i to je bio moj grijeh.

Članovi špiškog »Jedinstva« nikako se nisu mogli pomiriti s tim da njihov stari »rival« — »Kolo« predstavlja Dalmaciju na Republičkom festivalu. Zašto poštovati riječ žirija, možda se ipak i mimo njega dade nešto izvrdati. »Uredit ćemo mi to već nekako u Zagrebu!« I, kako smo se argumentima služili pri svojim traženjima, nije nam poznato, već nam je samo poznato da su se vratili u Split neobavljena posla. Ako su se oni iz dramskih grupa, folklornih grupa, tamburaških zborova i glazba pomirili s tim da ne idu na Republički festival, trebali su se i oni.

I na kraju, sve se svodi na to da treba hladno i trijezno procjenjivati svoje sposobnosti i mogućnosti. Priznati boljemu da je bolji i da je uspjeh koji je postigao zaslužio? Zašto zbog neispunjenih pretjeranih nada uloženi trud smatrati uzaludnim? Uspjeh nas mora obradovati, ali neuspjeh nas ne smije razočarati i obeshabriti.

Branko Belamarić

PORODICA KAO ODGOJNI FAKTOR

Najosnovniji zadaci porodice

Rođenjem djeteta postaje članom roditeljskog doma — porodice, ali u isto vrijeme i članom društvene zajednice. Djetete od rođenja do sedme godine života, a i kasnije u doba puberteta, većim dijelom provodi vrijeme u roditeljskom domu. Na taj način roditeljski dom, kako smo već rekli, predstavlja za djetete onu prvu, najbližu i najtopliju sredinu, u kojoj nastaju prvi počeci odgojnog rada, sredinu, u kojoj se polažu temelji cjelokupnog odgoja. Suštinu porodičnog odgoja ne čini pojedina roditeljska opaska, kao ni neki naročiti izmišljeni način odgoja, jer djetete u porodici odgaja opći način života, roditeljski postupci, realni uzajamni odnosi između roditelja i djeteta, odnos porodice prema okolnom životu i t.d. To znači da većina djece u najmlađim godinama pod utjecajem roditelja i porodičnog načina života dobiva ne samo osnove tjelesnog, radnog, umnog, moralnog i estetskog odgoja, već se tu kod njih formira i prva osnova karaktera.

Koji su najosnovniji zadaci porodice u vezi s tjelesnim, radnim, umnim, moralnim i estetskim odgojem?

Da bi se djetete pravilno tjelesno razvijalo u porodici, potrebno je, da mu roditelji osiguraju pravilnu ishranu i povoljne higijenske uslove. Ako su roditelji uspjeli to osigurati, onda treba, da kroz te povoljne uslove pomažu tjelesni razvoj djeteta sa željom da bude zdravo, snažno i lijepo razvijeno. Temeljni zahtjev, koji se postavljaju roditeljima jeste, da roditeljski dom u granicama mogućnosti bude higijenski i kulturno dotjeran i održavan, da roditelji sami budu čisti i uredni, da paze na i urednost i čistoću svoje djece, da održavaju čisto u okolini djeteta i da mu osiguraju hranu, svjež zrak, igru, san i odmor, te najosnovnije uvjete za pravilan život, rad i razvitak. To znači da treba prostorije doma, a naročito one, u kojima se djetete zadržava, redovito i čistiti i zračiti. Naročito je potrebno paziti na čistoću poda, kako bi se djetete zaštitilo od štetnog utjecaja prašine. Kad djetete prohod i počne se igrati s drugom djecom, ono veći dio dana provodi na svježem zraku i zato je potrebno, da roditelji pripaze na čistoću onog mjesta (igrališta), gdje im se djeca igraju i da ga nastoje urediti i snabdjeti najjednostavnijim spravama za igre i fizičke vježbe. Roditelji treba da najveću pažnju posvete ličnoj higijeni djeteta i da ga navikavaju na redovito spavanje, ustajanje, umivanje i hranjenje. Od rodi-

● PIŠE: PROF. ŠPIRO CRNOGORAC ●

telja se traži, da djecu redovito kupaju, da paze na čistoću njihove kose i noktiju, a isto tako na higijenu odjeće i obuće, koja bi trebala biti uredna, čista i udobna.

Pravilnoj ishrani djece u roditeljskom domu treba posvetiti naročitu pažnju, jer ishrana ne samo da obnavlja snage djeteta, koje su utrošene za njegovu aktivnost, nego mu daje materijal potreban za rast i razvoj. Kod ishrane nije važna samo količina, već i sastav hrane. Hranljive tvari, kao što su bjelancevine, ugljikovodici i masnoće, treba da se daju djeci u određenoj količini i određenom omjerima. Za rast djeteta su potrebne bjelancevine, dok masnoće i ugljikovodici služe kao izvor energije i zbog toga su djetetu krajnje potrebni. Osim toga za život djeteta, za njegovo zdravlje i razvoj, potrebne su također tvari (fosfor i kalcijevu soli), vitamini i voda, a to ćemo djeci sve osigurati, ako su u ishrani dovoljno zastupljeni mliječni proizvodi, te voće i povrće. Isto tako znamo, da svjež zrak povoljno djeluje na zdravlje djece i da učvršćuje njihov organizam, pa je zato potrebno, da roditelji, naročito u gradovima i industrijskim centrima, svakog lijepog dana nađu i malo slobodnog vremena i da izvode svoju djecu u prirodu, u kojoj se djeca najudobnije i najsvetnije osjećaju.

Koliko će porodica uspjati da odgoji zdravo, snažno i lijepo razvijeno djetete, ovisi u mnogom i od toga, kako roditelji gledaju na tjelesni odgoj, kako shvaćaju njegovu vrijednost i koliko mu posvećuju pažnju. Istina je, da mi danas imamo »na raspolaganju dosta dobrih knjiga o njezi i prehrani djeteta, o dječjoj higijeni i o uvjetima tjelesnog razvoja« (G. Silih), ali pored svega toga, mi još uvijek imamo roditelja, koji ne shvaćaju koliko važnost za pravilan razvoj njihove djece ima tjelesni odgoj i nisu svijesni toga, da oni sami mogu utjecati da njihovo djetete bude jako, zdravo i otporno. Nije jedinstven slučaj još i danas u nekim našim selima, da se i teže bolesno djetete ne vodi k liječniku, nego se prepusta seoskim vječarima i njihovim domaćim lijekovima. Isto tako treba napomenuti, da neka djeca zbog lijenosti i nemarnosti roditelja žive u lošim higijenskim prilikama, što najčešće ima za posljedicu razna zarazna oboljenja.

U vezi s tjelesnim odgojem u porodici, treba napomenuti, da se tamo kod djeteta formiraju i prve navike, koje postaju dio njegova vladanja, a često se održe i kroz čitav život djeteta. Roditelji trebaju da odgajaju kod svoje djece osnovne higijenske navike: umivanje, oblačenje i svlačenje, kulturne navike pri jelu, uredno upotrebljavanje stvari itd. Ako u roditeljskom domu vlada čistoća i urednost, ako roditelji posjeduju kulturne i higijenske navike, onda sa sigurnošću možemo očekivati, da će ih i njihovo djetete imati. Zato i kažemo, da su neophodni uvjeti za pravilno navikavanje djece u roditeljskom domu: određenost, stalnost i dosjetljivost u postupanju roditelja prema djeci, te uzornost u cjelokupnom načinu porodičnog života i rada.

U slijedećem broju: Radni odgoj djeteta

Novosti iz naših općina

KISTANJE Kninska kronika

36 MILIJUNA ŠTETE NA VINOGRADIMA

Poslije duže suše koja je vladala i na području Bukovice nedavno su pale velike količine oborina, a za vrijeme oluje mjestimično je bilo i tuče koja je nanijela velike štete. U mnogim selima naročito su porođeni vinogradi, ponegdje čak i do 50 posto, što posebno vrijedi za sela Ivoševce, Kakanj i Krnieve. U neposrednoj blizini Varivoda i Smrdelja nalazi se oko 600 hiljada čokota loze koji su potpuno uništeni. Prema kadušnjem proračunu samo na ovom sektoru uništeno je oko 90 vagona mošta tako, da se šteta cijeni na blizu 36 milijuna dinara. (B.P.)

NOVE PRODAVAONICE U DEVRSKAMA I KISTANJAMA

Već se odavno osjećala potreba da se otvori još jedna prodavaonica u Kistanjama kako bi se poboljšao asortiman robe i zadovoljili potrošači. Ovih dana po jednu prodavaonicu u Kistanjama i Devrskama otvorilo je trgovačko poduzeće »Trgozadrugar« iz Knina. Prodavaonice su snabdjevene svim potrebnim artiklima široke potrošnje. (B.P.)

SA GODIŠNJE SKUPŠTINE DRUŠTVA »NAŠA DJECA«

Posljednja skupština društva »Naša djeca« pokazala je da je to društvo postiglo vidne rezultate. Iako je ono raspoloživo sa malim novčanim sredstvima, ono je korisno upotrebilo i sa lijepim rezultatima unostrojilo svoje zavišaje koje sada pohađa 33 malšana. Na skupštini je pokrenuto pitanje na koji način masovnije obuhvatiti predškolsku djecu. Uz pomoć KPĐ »Prijatelja«, društvo je dobilo prikladne prostorije u domu kulture ispred kojeg se nalazi i dvorište. (B.P.)

DRUGI BROJ »MALOG LISTA«

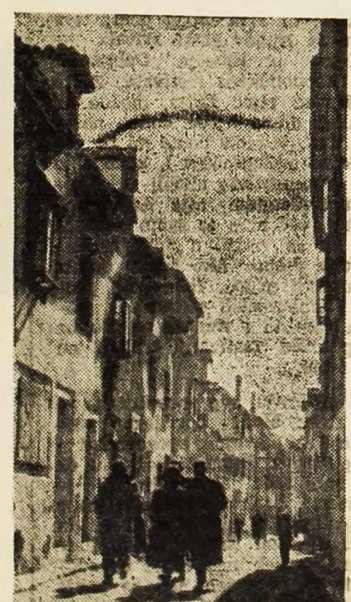
Ovih je dana objavljena drugi broj »Malog lista«, koji izdavaju čet osmogodišnja škole u Kočevju. List je uređen i otkucan na mašini u više primjeraka, zatim razdijeljen đacima. List objavljuje nekoliko đačkih radova (IS)

DOBAR RAD OKUD »OMLADINAC« U KOČEVIĆU

U Kočevju je aprila ove godine osnovano Omladinsko kulturno-umjetničko društvo »Omladinac«, koje dobro radi. Isto društvo je dosad dalo dvije priredbe, u Kočevju, a sada se priprema za održavanje i treće priredbe, koju će dati na kraju školske godine. Do sada su u društvu bili samo omladinci, a sada su se učlanili i četiri omladinke, pa će na sljedećoj priredbi biti odigrano nekoliko narodnih kola i pjesama. (S)

OTPOČEO PAZAR U ERVENIKU

U Erveniku je kao i svake godine otpočeo stočni pazar. Posljednjeg četvrtka je na pazaru u Erveniku bilo mnogo sitne i krupne stoke: goveda, ovaca, jaganjaca i t.d. Bilo je nekoliko kupaca, ali bi ipak moglo doći više njih, jer ovdje poljoprivrednici svakog četvrtka dogone i po više stotina komada stoke. (S)

Skradin

PIREDBA KAZALIŠTE LUTAKA

Prošle nedjelje Kazalište lutaka u Kninu izvelo je za najmlađe gledaoce »Čarobnu svjetiljku«, bajku u 4 čina od Hella. Poslije odulje pauze, djeca su se zaželjela svog kazališta i u znatnom broju posjetila priredbu. (m)

IMENOVANI VETERINARSKI INSPEKTOR

Na posljednjoj sjednici obaju vijeća Narodnog odbora usvojeno je rješenje, kojim se Berislav Peran imenuje za veterinarskog inspektora NO općine Knin. (m)

U ORLIČU SAMODOPRINOS ZA DOVRŠENJE ZADRUŽNOG DOMA

Narodni odbor kninske općine osnaži, je zaključak zbor birača, o samodoprinosu, koji će se iskorištiti za dogradnju zadrugnog doma u tom selu. (m)

»TRGOZADRUGAR« NABAVIT ĆE KAMION

Osim opće poljoprivredne zadruge Knin i trgovačko poduzeće »Trgozadrugar«, niti jedna trgovačka organizacija nema svojih vlastitih kola i konja, a kamoli kamiona. Jedini kamion postojao je pri OPZ Knin, ali je isti dotrajavao i potrebno je nabaviti novi. Zadruga, koje su nedavno nabavile traktore, koriste ih i kao transportno sredstvo. Uglavnom se roba prevozi od strane privatnih lica, većinom kolskom zapregom. Pitanje transportnih sredstava je problem koji zahtijeva postepeno rješavanje. Trgovačko poduzeće »Trgozadrugar« pristupa uskoro nabavi jednog kamiona u vrijednosti od 2,440,000 dinara. (m)

»MESOPROMET« NABAVIO FRIZIDERE

Pitanje uskladištenja mesa, naročito u ljetnim mjesecima zabađalo je dosta brige. Sada je ublažen i ovaj problem. »Mesopromet« iz Knina nabavio je nedavno dva frižidera po 1.800 litara i postavio u dvije mesnice. Prema mogućnostima »Mesopromet« će i ostale prodavaonice snabdjeti frižiderima. (m)

RENOVIRAN KINO DOMA JNA

Nekoliko dana Khinjani su bili bez kinopredstava. Uprava Doma JNA izvodila je krečenje i bojanje kinodvorane, koja je zbilja neljepo izgledala. Sada je sve uređeno i dotjerano. Kino je ponovno proradilo u nedjelju 22. juna i prikazalo film »Žene orkestru«. Iz istih razloga otpalo je gostovanje splitskih glumaca, koji su namjeravali prikazati Juričevu komediju »Mandina oće zeta iz Kalifornije«. (m)

EKSPERIMENTALNA ŠKOLA ODRŽALA ZAVRŠNU ŠKOLSKU SVEČANOST

U toku ove školske godine u Markovcu je djelovala jedina eksperimentalna škola na području kninske općine. Prilikom završetka školske godine, učenici su priredili izložbu svojih radova i održali uspješnu priredbu, koju je posjetilo velik broj roditelja. Đaci starijih razreda u toku školske godine izdali su dva broja dječjeg lista »Djecak«. (m)

GROM UDARIO U STAJU ŠUMARIJE

Posljednjih dana na čitavom području kninske općine palo je dosta kiše, koja je došla u pravi čas, jer je suša koja je prethodno zahvatila ove krajeve ozbiljno ugrožavala poljoprivredne kulture. Obilna vlažnost povoljno će se odraziti na dalji razvoj usjeva i ovogodišnje prinose. Kiše su dobro došle i vinogradima.

Kiša koja je padala u toku noći 11. juna bila je praćena grmljavinom, a jedan grom je udario u staju kninske Šumarije, udarivši prethodno u zračnu radio-antenu koja je bila nategnuta iznad krova od stambene i upravne zgrade ove ustanove. Od udara groma došlo je do požara krova i potkrovlja staje u kojoj se nalazilo par konja, koji bi stradali da ih prolaznici nisu odrješili i postili vani. Antena je premljela udar groma u kuhinju. Delik Ivanica, službenika Šumarije i uništila radio aparat i električnu instalaciju.

Vatrogasci koji su bili pozvani lokalizirali su i ubrzo ugasili požar u staji, u kojoj je izgorjelo nešto stočne hrane i sjemena.

OGLAŠUJTE U »ŠIBENSKOM LISTU«

ZAVRŠEN RAD U SVIM ŠKOLAMA

Na području kninske općine, 20. juna završen je rad u svim školama. Tom prilikom održavane su školske svečanosti i organizirane izložbe učeničkih radova. (m)

REZULTATI NA KRAJU ŠKOLSKE GODINE U OSMOGODIŠNJOJ ŠKOLI KNIN

Na kraju školske godine u osmogodišnjoj školi bilo je 919 učenika, koji su pohađali 24 odjeljenja, 11 nižih i 13 viših razreda. Od ukupnog broja uspješno je završilo razred 774 učenika, 101 učenik treba da se podvrgne popravnim ispitima, a 44 učenika ponavljat će razred. (m)

KRATKE VIJESTI IZ ŽAGROVIČA

PRIPADNICI JNA ODRŽALI SU nedavno priredbu sa zabavom. Izvođači su oduševili mnogobrojnu publiku.

UČENICI OSMOGODIŠNJE ŠKOLE u Zagroviču izradili su ovih dana igralište za odbojku. Ono se nalazi nedaleko školske zgrade.

IZLOŽBU RUČNIH RADOVA I CRTEŽA priredili su učenici osmogodišnje škole. Izložbu je posjetio veliki broj mještana.

ORGANIZACIJA SAVEZA BORACA održala je nedavno godišnju skupštinu. Tom prilikom je odlučeno da se postavi spomen ploča palim borcima i žrtvama fašističkog terora. Uredit će se i partijski grobovi.

ODRŽAN JE ZBOR BIRAČA na kojem se diskutiralo o samodoprinosu mještana za elektrifikaciju sela, izgradnju doma kulture i postavljanju spomen ploče palim borcima. (N.R.)

RAD DOMAĆINSKIH TEČAJEVA

Niža domaćinska škola u Kninu uskoro će otvoriti u Staroj Straži tečaj za krojenje, šivanje i kuhanje. Za tečaj vlada veliki interes, tako da se dosad upisalo oko 40 polaznika.

Nedavno je u Mokrom Polju završen jednogodišnji domaćinski tečaj koji je organizirala domaćinska škola u Kninu. Tečaj je pohađalo 15 djevojaka. (N.R.)

VIJESTI IZ DRNISA

Raspravlja se o unapređenju poljoprivrede

Ovih dana je općinski komitet SK Drniš u prisutnosti predstavnika poljoprivrednih zadruga, agronoma i veterinar svestrano raspravljao o stanju i razvoju poljoprivrednih ekonomija, stočarstva i povećanja proizvoda kod individualnog poljoprivrednog proizvođača. Kod unapređenja stočarstva ozbiljno će se pričati osnivanju ovčarnika pri poljoprivrednim zadrugama Unešić, Miljevi i Gradac, tako da će se znatno proširiti umjetno osjemenjivanje sitne i krupne stoke. Na ovoj sjednici doneseni su plodni zaključci o unapređenju poljoprivrede i stočarstva na ovoj komuni.

Poslije sjednice članovi komiteta su sa predstajnicima poljoprivrednih zadruga i stručnjacima o-bišli poljoprivredne ekonomije »Gradina«, Unešić i Miljevi. Ovim obilaskom članovi plenuma su se uvjerili, kako o visokim prinosima zasađenih kultura, tako i o uzornoj obradi ovih ekonomija. Poljoprivredna zadruga »Gradina« Drniš ima zasađeno 120.000 čokota vinove

DRAMSKA SEKCIJA DRUŠTVA »NAŠA DJECA« IZVELA »ČAROBNI CVIJET«

Dramska sekcija društva »Naša djeca« Drniš izvela je u petak 20. o. mj. u prostorijama kina »Zora« »Čarobni cvijet«, bajku u 5 slika, koju su napisali Radmila Bjegović i Marija Marjanović. Ova bajka izvedena je u režiji Ivane Zagorac, scenografa Bere Hammera i scenske glazbe Štrkalj Milić Zlatane.

Izvedba ove bajke oduševila je prisutne. (m)

OSNOVNA ŠKOLA VELUŠIĆ POSJEDUJE TAMBURAŠKI ORKESTAR

Zalaganjem prosvjetnih radnika škole Velušić, razvio se je kod djece smisao i volja za umjetnost i muziku, pa je škola uz pomoć rudnika Siverić nabavilo potrebne instrumente i osnovala tamburaški orkestar. (JS)

Željeznička stanica u Strmici bez pitke vode

Teško je povjerovati, ali istina ide tome u prilog.

Željeznička stanica u Strmici nema pitke vode. To naročito teško razumiju oni koji poznaju Strmicu. Postoji jedna anegdota koja kaže da u Strmici i Golubiću voda teče i uzbrdo. To dolazi otuda, što u tim selima ima mnogo izvora i potocića i neobično je dobro razvijen sistem za navodnjavanje. Pa, iako u Strmici ima dosta izvora, željeznička stanica nema pitke vode. Stvar je još žalostnija kad se ima u vidu da u neposrednoj blizini stanice protječe Butišnjica i Mračoj i ne bi trebalo mnogo pa da se dođe do pitke vode.

Strmička stanica spada u red prometnijih na Unskoj pruzi. Tu svakodnevno stižu nove pošiljke za mlin u Strmici, ciglanu »Stevo Opačić«. Za Bosansko Grahovo Strmička je najbliža željeznička stanica. Gotovo nema dana kad mnogobrojni kamioni iz Bosanskog Grahova ne prevoze u Strmicu razne drvene sirovine za unutrašnjost i inozemstvo. Čekaonica u Strmici uvijek je puna, jer tu staju i brzi vlakovi pa putnika u-vijek ima. Naročito je mnogo đaka putnika koji po nekoliko sati provedu na stanici, a ne mogu dobiti pitke vode.

Ali to nije sve. Stanica u Strmici je bez nužnika. Nedavno je vršeno uređivanje stanične zgrade u Strmici. Postavljene su mnoge stvari koje su nedostajale i potrošena uz znatnija novčana sredstva. Zgrada je dobila vrlo lijep izgled i svatko tko je vidi ponijet će lijep utisak. Ali ako želi malo pitke vode, ostat će neugodno iznenađen.

Pravo čudo kako se još nitko od nadležnih nije potrudio da uz mala novčana sredstva riješi ovaj problem i tako okonča priču o lijepoj stanici koja nema nužnika i pitke vode.

V. Zelembaba

Pogled na Drniš

OKLAJ

GRADI SE ZDRAVSTVENA STANICA

Ima dvije godine da u Oklaju postoji zdravstvena stanica, koja je smještena u zgradi Zadrugnog doma. Pošto su sadašnje prostorije veoma skućene, NO općine odlučio je graditi novu zgradu za zdravstvenu stanicu. Već su počeli radovi na vađenju i prijevozu kamena. Nova zdravstvena stanica raspolagat će ambulantom, roditeljem i rentgenom. Bolesnjima će biti stavljeno na upotrebu 15 do 20 kreveta.

OTORENA RADIONICA ZA PLETENJE KOŠARA

Poljoprivredna zadruga u Oklaju posjeduje velike površine zemljišta uz rijeku Krku koje se zbog čestih poplava ne može iskorištavati. Zadruga će ovo zemljište zasaditi vrbom i tako će stvoriti uvjete za kosnivanje radionice za pletenje košara. Ta zamisao ostvarit će se u relativno kratko vrijeme, jer je za vrbu potrebno samo dvije godine pa da bude upotrebljiva za pletenje.

KNINSKA VETERINARSKA STANICA USPJEŠNO DJELUJE NA PODRUČJU OKLAJA

Premda veterinarska stanica iz Knina obuhvaća prostrano područje, ona savjesno i s uspjehom obavlja svoj posao. Njezin rad je naročito zapažen na području općine Oklaj. Samo u ovoj godini u Prominji je spašeno oko 40 teško bolesnih konja, preko 100 goveda i nekoliko stotina ovaca i svinja. Veterinarska služba obavlja se u Oklaju svakog utorka, ali ona se vrši u svako vrijeme kad je potrebno.

IZVEDENA JE KOMEDIJA »MANDINA OĆE ZETA IZ KALIFORNIJE«

Na svojoj turneji po Dalmatinskoj Zagori gostovali su u Drnišu glumci Udruženja dramskih umjetnika Narodnog kazališta Split, koji su u prepunoj dvorani kina »Zora« izveli »Mandina oće zeta iz Kalifornije«.

OSNOVANO KAZALIŠTE LUTAKA

Društvo »Naša djeca«, pored dosadašnjih uspjeha kroz godinu dana svog djelovanja, postiglo je još jedan. Osnovano je Kazalište lutaka.

Ovo kazalište imalo je svoj prvi nastup sa »Crvenkapićom« u dvorani kina »Zora«, koje je pobudio veliki interes kod građanstva i djece. U toku dva dana izvedene su 3 predstave na kojima je prisustvovao velik broj građana i djece.

Glumci ovog malog kazališta su učenici osmogodišnje škole. Komad je režirala Dušanka Amanović, a scenu je izradio Hammer Berislav.

OTVARANJE SEKTORSKE AMBULANTE U KLJACIMA

Savjet za narodno zdravlje NO općine, Zdravstvena stanica i filijala socijalnog osiguranja u Drnišu dosad su uložili maksimum svojih mogućnosti u otvaranju i opremljenju sektorskih ambulanti na terenu komune. Plan je predviđao otvaranje triju sektorskih ambulanti, one u Unešiću i Širitovcima već o-davna rade, a sektorska ambulanta u Kljacima ni do danas nije otvorena. Za opremu ove ambulante socijalno osiguranje je osiguralo 450,000 dinara, koji novac dabome nije utrošen jer se čeka na prostorije. Kada bi se za ovo stvar više zainteresirao NO općine sigurno bi ova ambulanta davno proradila, čime bi se mnogo pomoglo stanovništvu toga kraja u pružanju zdravstvene zaštite. (JS)

ZATVORENA ČITAONICA

Čitaonica u Oklaju koja postoji već duže vrijeme, ojednom je prestala sa radom. Omladina je do sada korisno provodila slobodno vrijeme u čitaonici, a sad ispred zadrugnog doma igraju »buc« ili se u gostionici kartaju. Govorkalo se da je čitaonica »izgubila« prostoriju. Naime, ambulanta je bila privremeno smještena u prostoriji čitaonice. Ambulanta je, međutim, povraćena u svoju namenu uređenu prostoriju, ali je čitaonica i dalje zatvorena.

Sada na području Oklajske općine nema ni jedne čitaonice koja djeluje.

SLAB RAD NARODNOG SVEUČILIŠTA

Prošle godine u Oklaju je osnovano Narodno sveučilište. Ono u opće nije radilo, iako je donesen plan rada i izvršen širi izbor te-ma. Čak ni oni drugovi koji su nastojali da se osnuje Narodno sveučilište, nisu ništa poduzeli da bi se počelo radom. Mnogi postavljaju pitanje, zašto ta neaktivnost, kad u Oklaju postoje svi uvjeti za plodan rad Narodnog sveučilišta. Zašto uskraćivati našim ljudima ono što im je korisno a prema tome i potrebno. (Č.J.)

»Nesavjesno poslovanje«

U »Šibenskom listu« od 11. lipnja ove godine objavljen je članak pod naslovom »NESAVJESNO POSLOVANJE«, u koji članak kritizira posadu ovog broda, a u interesu da javnost bude upoznata sa stvarnim događajima, molimo da se objavi sljedeće:

Točni su navodi poljoprivredne zadruge Pirovac, da je poslovni upravitelj u suglasnosti sa kapetanom broda ugovorio prijevoz 13 bačava vina iz Pirovca do Šibenika uz naknadu prijevoza od 10000 dinara i, što je već uobičajena praksa kod prijevoza vina, da se dade mornarima nekoliko litara vina.

Na osnovu te pogodbe mi smo 19. maja otišli motornim brodom »Partizan« u Pirovac radi utovara robe. Kada smo stigli u Pirovac, na obali smo već našli vino za utovar i kapetan broda je odmah otišao u kancelariju poljoprivredne zadruge, da je obavijesti o našem dolasku.

U tom momentu, dok se kapetan nalazio u kancelariji zadruge ponovno se vodio razgovor o visini vozarine, jer su pojedini članovi uprave i poslovni upravitelj navodili da je mnogo 10.000 dinara za prijevoz vina.

U međuvremenu kada se vršio ukrcavaj vina u brod, kapetana broda nazvao je direktor brodogradilišta iz Betine i ponudio mu prijevoz robe za Split. Kapetan broda zbog cijenjenjaka oko već pogodno poslaj, naredio je da se vino iskrca.

Ovdje je važno napomenuti, da razlog zašto je kapetan broda naredio da se vino iskrca, kako to navodi autor članka, ne leži u tome što im se nije dalo 20 litara vina, jer nismo ni tražili toliko već što se ponovo počelo cijenjati oko iznosa pogodene vozarine od strane pojedinih članova uprave i poslovnog upravitelja.

Pošto brod »Partizan« radi na privrednom računu, a predstavnici zadruge Pirovac, nisu poštivali već dogovorenu vozarinu, smatrali smo da je spomenuti dogovor raskinut i prihvatili posao brodogradilišta Betine.

Naše je mišljenje da to nije »Nesavjesno poslovanje« i zbog toga smatramo, da zahtjev zadruge Pirovac za naknadu štete u iznosu od 17.000 nije osnovan.

Posada motornog broda »Partizan«

Ferijalci na Sutjesci

Petero članova Ferijalnog saveza poći će kao predstavnici ferijalaca kotara na Plitvice, odakle će u sastavu brigade »Gojko Ujdurović« krenuti na Sutjesku. Tom prilikom brigada će posjetiti Bihac, Jajce i druga značajna mjesta iz NOB-e. Proslavi na Sutjesci sudjelovat će još oko 30 članova Ferijalnog saveza sa našeg područja. (S.B.)

Više grupa stranih turista

U toku ovog i narednih ljetnih mjeseci stići će u naš grad nekoliko grupa stranih turista. Tako se očekuje dolazak oko 80 gostiju iz Francuske i Engleske, zatim jedna skupina Gradišćanskih Hrvata i naših izseljenika koji borave u SAO. U organizaciji bečke turističke agencije »Lera« iz kraja će boraviti više grupa od 70 turista, dok jedna švicarska agencija iz Ciriha organizira nekoliko grupa njemačkih gostiju, koji će ljetovati u nekim primorskim mjestima našega kotara.

Gostovanje splitske opere

Sredinom kolovoza ove godine gostovat će u Šibeniku ansambl opere Narodnog kazališta iz Splita. Splitska opera izvest će Gotovčev »Ero s onga svijeta«, Verdijev »Rigoletto« i »Seviljskog brijača« od Rossinija.

Požar u tvornici elektroda i ferolegura

U petak 20. o. m. izbio je požar na jednom od transformatora u tvornici elektroda i ferolegura. U lokaliziranju požara sudjelovali su stalna vatrogasna straža, vatrogasna jedinica JRM i jedna četa tvorničkih vatrogasaca. Pričinjena šteta cijeni se na oko 13,5 milijuna dinara.

ŠIBENIK kroz jedan

NARODNO KAZALIŠTE

Četvrtak, 26. VI. — Gostovanje u Skradinu.
Subota, 28. V. — Gostovanje u Lozovcu.
Nedjelja, 29. VI. — Gostovanje u Žirju.

Dramski ansambl će izvesti »Doživljaji Nikolettine Bursaćke«. Početak predstave u 20 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: premijera engleskog filma — PLAČI VOLJENA ZEMLJO — Dodatak: Filmske novosti br. 23. (do 30. VI.)
SLOBODA: premijera sovjetskog filma — LENJINGRADSKA SIMFONIJA — (do 30. VI.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 29. VI. — II. narodna — Ul. Bratstva i jedinstva.
Od 29. VI. — do 2. VII. — I. narodna — Ul. Božidara Petranovića.

MATIČNI URED

RODENI

Boris, sin Nikice i Vojne Bujas; Gorana, kći Jure i Jurke Pezer; Goran, sin Marka i Stane Ramadža; Šimun, sin Alda i Nediljke Bianchi; Vedranka, kći Iva i Ivanice Matov; Danka, kći Danila i Dušanke Kutlača; Vlasta, kći Mirka i Marije Čaleta; Antica, kći Josipa i Stane Bašić; Ina, kći Iva i Janje Vrančić; Mirko, sin Ante i Božice Belak;

GRADSKA KRONIKA
Godišnja skupština općinskog odbora SRVI
Više brige o školovanju djece ličnih invalida

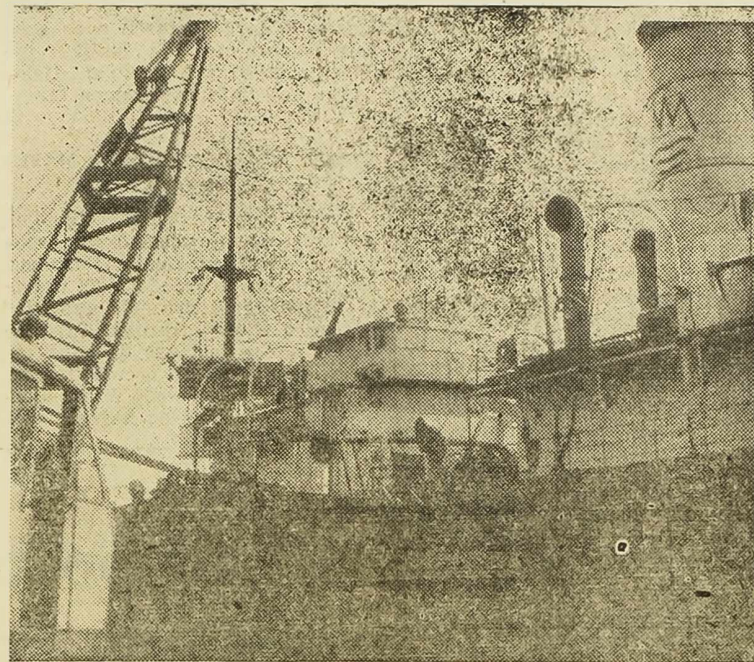
Godišnjoj skupštini Općinskog odbora Saveza ratnih vojnih invalida, koja je održana u Šibeniku, pored delegata prisustvovali su predstavnici Kotarskog odbora Saveza boraca, Kotarskog odbora Saveza ratnih vojnih invalida NO općine Šibenik, Općinskog odbora SRVI iz Splita kao i predstavnik Republičkog odbora SRVI. Izvještaj o radu organizacije podnio je Uglješa Baranović.

U izvještaju i diskusiji u kojoj su, pored ostalih, sudjelovali predstavnici Republičkog odbora SRVI, zatim Božo Blažević, predsjednik Kotarskog odbora Saveza boraca i Josip Ninić, potpredsjednik NO općine, posebna pažnja usredotočena je na vođenju brige o djeci ličnih i porodičnih invalida. Poseban problem predstavlja školovanje djece ličnih invalida, kao i stipendiranje takove djece. Što se tiče dopunskog školovanja djece ličnih boraca skrenuta je pažnja osnovnim organizacijama SRVI na selu kao i drugim političkim i društvenim organizacijama da se više založe na rješavanju toga pitanja, budući da se približava krajnji rok za dopunsko školovanje takove djece. Također je bilo

riječ i o redovnom školovanju djece palih boraca kako bi ona stekla više znanja i bolje se snašla na određenom poslu. I pitanju prekvalifikacije ratnih vojnih invalida dato je posebno mjesto na ovoj skupštini. Zbog osiguranja egzistencije onih žena čiji su muževi poginuli u ratu odlučeno je, da se pristupi osnivanju jednog servisa za pranje rublja u kojem bi za sada našlo zaposlenje oko

25 žena. Bilo je također riječi o pitanju popravka kuća popaljenih u ratu za što će u ovoj godini iz republičkog fonda biti stavljeno na raspolaganje oko 3 milijuna dinara. Na skupštini se raspravljalo nadalje i o stambenom problemu, zdravstvenom osiguranju stanovništva i t.d.

U novom odboru izabran je 21 član. Za predsjednika je izabran Stipe Bralić.

UKRAJ TERETA
NOVOSTI IZ PODUZEĆA LUKA I SKLADIŠTA

S obzrom na povećanje broja obalne radne snage radnički savjet poduzeća Luka i skladišta donio je zaključak da se nabavi kod domaće firme TAM 3 autobusa koji bi svakih imao po 24 sjedaca mjesta, a koji bi služio za prijevoz radnika iz okolice grada.

Ujedno je donio zaključak da se za potrebe eksploatacije nabavi kod iste firme 1 kamion nosivosti 3 tone.

U vezi daljnje mehanizacije luke očekuje se koncem ovog mjeseca isporuka još jedna dizalice, koja je nabavljena u Mađarskoj kod firme »Ganz«. Navedena dizalica ima osobine kao i prva, koja je nedavno montirana.

Maksimalna nosivost dizalice 5000 kg.

Pegon dizalice vrši se pomoću trofazne električne struje, napona 380 V, 50 Hz — Napajanje se vrši pomoću tročej — voda, u kanalu pod zemljom. Iste dizalice su pokretne, a težina pojedine iznosi sa

protutegetom oko 85 tona. U vezi rada dizalice počeo će se uskoro sa gradnjom trafostanice u luci. (M. M.)

ZAVRŠNA PRIREDBA U DJEČJEM ZABAVIŠTU »ANTE ŠANTIĆ«

Prošlog četvrtka u dječjem zabavištu »Ante Šantić« organizirana je vrlo uspješna završna priredba, kojoj je prisustvovao velik broj roditelja s djecom. Od izvedenih točaka toplim aplauzom nastup Snežguljice i 7 patuljaka, te balet sa pjevanjem koji su izvela ženska djeca. Na programu su se još nalazile recitacije, kola, skečevi, i pjesme koje je otpjevao dječji zbor. Aplauz poslije svake izvedene točke bila je lijepa nagrada upravi i odgojiteljicama na uloženom višemjesečnom trudu.

KOMISIJA ZA SLUŽBENIČKE POSLOVE
Narodni odbora općine Tijesno
RASPISUJE

NATJEČAJ

ZA OVE SLUŽBENIKE:

1. ŠEFA UPRAVE ZA PRIHODE (uvjet: srednja stručna sprema, zvanje poreznik).
2. REFERENTA ZA POLJOPRIVREDU I VINSKU INSPEKCIJU (uvjeti: pomoćni kancelarijski referent — niža stručna sprema, a najviše zvanje administrator — srednja stručna sprema).
3. REFERENTA ZA PROSVJETU, KULTURU I ŠKOLSTVO (uvjeti: pomoćni kancelarijski referent — niža stručna sprema, a najviše zvanje administrator — srednja stručna sprema).
4. KANCELARIJSKI SLUŽBENIK kod Referenta za narodnu odbranu (uvjeti: pomoćni kancelarijski referent — niža stručna sprema).
5. I. PORESKI IZVRŠITELJ (uvjeti: poreski izvršitelj — niža stručna sprema).
6. PRIPRAVNIKA (uvjeti: niža stručna sprema)

Ponude sa kratkom biografijom i podacima o kretanju u službi dostaviti ovoj komisiji. Rok natječaja do 10. VII. 1958. god.

KOMISIJA ZA SLUŽBENIČKE POSLOVE

PISMO SA KLUPA NA RIVI

Druže uredniče!

Svršila je skula. A dica, ka da ne znadu šta će brez zvonu i satova, vrtu se okolo škola. Unutra su izložbe, pa se po miloj voji ulazi i izlazi. . . Ma, reka je jedan šta ga je neki mali odvuka na jednu, ota dica šta ulazu, izlazu, brzaju po skalamam, šta se doživju i potežu, nikako su mi se učinila puno boja i juckija, negli kad jik se ono pušti iz skule poslin četvrte oli pete ure. — Da nije zato šta nisu više pod okon učiteja i bidela! ubaci drugi.

— Šalu na stranu. I oto ima svoje razloge! treći će. — Šta i tomen da tražimo razloge? — Da ti ne bi naudili. . . Triba znati, judi moji, da se dica, kolkogod imadu koju na račun skule, jopet ponosu šta su u svojoj škuli učinili. . .

. . . A učinili su puno više nego li smo mi to u naše vrme, za koje nan se uvik nade fale na jeziku, završi s ovin dilon razgovora oni šta ga je i počēja, kazavši nan kako je dospija na jednu izložbu diči radova.

Nego, u svakoj kući ima koje dite šta ide u školu, tako da smo i mi ode na klupaman očutili nervozu pri svršetku skule. Niko će misliti da je ota nervoza bila za ispraviti jednice, ali nije. Nervozu je . . . hvatila dica okolo toga, na koji način da se rastanu od svoji meštara i meštrovica.

Niki su spremali cviče, neki darove, neki su otili priredbu i slično. A onda da je došla naredba:

— Ništa!
Niko ništa nije smija primiti.

— A doniti?
Na oto pitanje šta je nikako ka iznenada palo, tako da nismo znali ko ga je izustija, svak je sta istresati šta je od otomen zna, pa se čulo, da je bilo i cviča, da su se i šoldi skupjali, da su se i darovi kupovali, a neki očēju da su se i darovi, i ne nevridni darovi, primali.

U otoj općoj diskusiji okolo otoga cviča, darova i slično, šta dica (a i niki matere) oče da učinu meštriman, bilo je svakakvi mišjenje, a jedan je i ovako reka:

— Kad se dica rastaju od meštara i meštrovica, zaradi čega se ne bi učinilo ništo čega će se sćati i dica i meštri. To ne triba da je dar, a još manje kakva velika vridnost, ali triba ništo učiniti, — da bude ka neki događaj. Zato bi tribalo otu stvar u svoje ruke uzesti uprave škola, školski odbori, ka i one zajednice doma i škole, pa neka škokod lipo izmislju na radost i sćanje i dice i veliki. . .

I tako je otaj sta raspredati, a mi smo se malo po malo š njimen i složili, pa ti ovo šajemo ka niku zajedničku misal od nas nekoliko građana sa klupa.

U to ime, druže uredniče, pozdravjamo te uz stisak ruke
Mi sa klupa na rivi

OBAVJEŠTI

Pozivaju se roditelji s djecom, koja su rođena u travnju, svibnju i lipnju 1952. godine, a podnijeli su molbe za upis u I. razred školske 1958/59. godine, da neizostavno dođu u petak 27. VI. u 9 sati u I. narodnu osmogodišnju školu »Simo Matavulj« pred komisiju, koja će utvrditi njihovu doraslost za I. razred.

Gornje se odnosi na onu djecu, koja su zadnji put izostala.

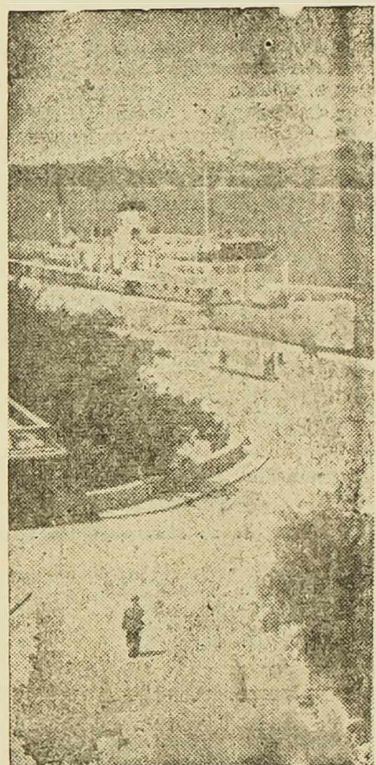
SEKRETARIJAT
ZA PROSVJETU I KULTURU NO-
OPĆINE - ŠIBENIK

Obavještavaju se djeca i omladina, da je pristup na plivački klub »Mornar« slobodan i jednostavan. Dovoljno je izvršiti upis u momentu dolaska na plivalište »Paklenac«. Prijevoz je osiguran redovito svakog dana. U jutro u 9 i 10 sati polazak sa molo »Krka« a povratak u 12.30. Po podne u 3.30 polazak, a povratak u 7 sati. Omladino! Daci! Iskorištite školske praznike boravkom na moru. Plivački klub »Mornar« rado vas prima u svoju sredinu.

PK »MORNAR«

Obavještavamo cijenjene potrošače grada i kotara, da smo snizili cijene kuhinjskog i sobnog namještaja od 10 do 15%. Izradba kvalitetna i solidna.

DRVENI KOMBINAT — ŠIBENIK
prodavaonica namještaja
Šibenik — Ul. 7. Omelića

MALI OGLASNIK

MIJENJAM DVOSOBNI STAN u Zadru, Puli i Malom Lošnju za odgovarajući u Šibeniku. Obratiti se na adresu: Nikola Kalabiš, Pula, Motilska 2.

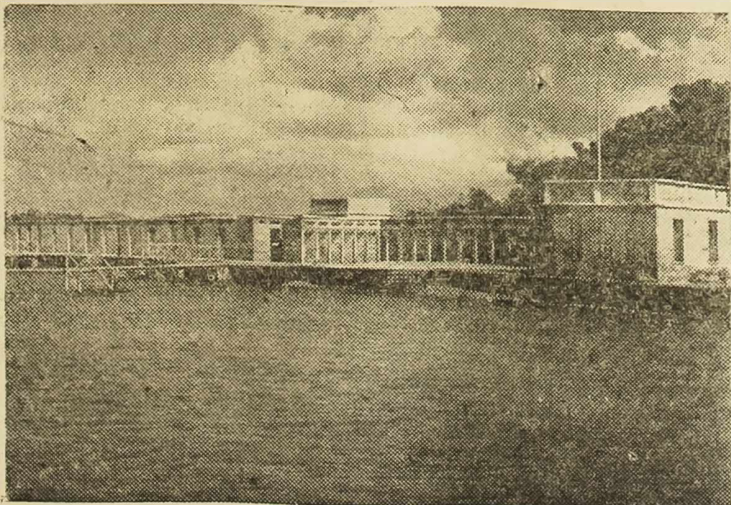
Nove knjige

KNJIGA O SELU

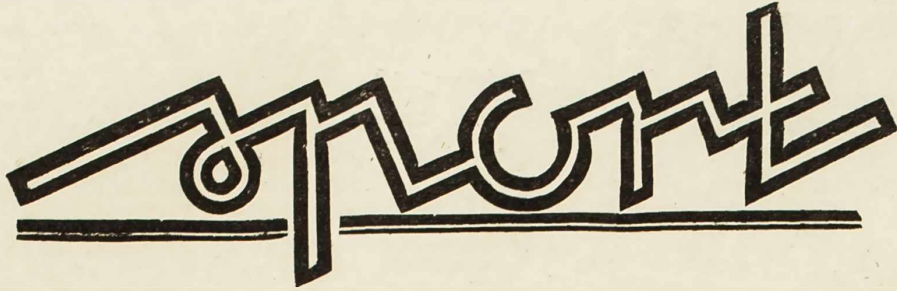
Cesare Pavese: „Tvoji krajevi“, Zora, Zagreb 1958.

Prjeverodi stranih pisaca kod nas su vrlo brojni, pa čak i neumjereni. Prevodi se mnogo, vrlo često u žurbi i nesistematično. Među brojnim djelima, među kojima je mnogo takvih, da o njima nije potrebno ili je nekorisno govoriti, pojavio se ovih dana prijevod knjige jednog pokojnog talijanskog pisca. (»Tvoji krajevi«, Cesare Pavese.). Djelo je prevedeno u izvjesnim zakašnjenjem, barem s izdavačke točke gledišta, što dakako ne umanjuje privlačivost knjige za čitaoca.

»Tvoji krajevi« Pavesea govore o temi, koja je tako bogato predstavljena i u našoj književnosti — o selu. Ima i mnogo potpuno istovjetnih životnih činišćenica: selo, koje sve prima su-manjčavo, podučeno lošim iskustvima. Ljudi, koji se brane protivnom ravnodušnoću, a u sebi mogu biti pobožni, jer (kao što je lanskom hotelu izvršio je samou- netko rekao) bog može čekati, a- bivstvo. Kao što često b'va, više li njiva ne može. U nastojanju da se održi i da mu ne bude najgore Paveseov seljak je opor, u njemu dugovo tinjaju prigušene strasti, da bi jednom buknule. Pritom je vrlo često čovjek čovjeku vuk. Pavese zbog toga pokazuje život, koji bi trebalo promijeniti, da bude bolji i da ljudi budu bolji. Taj talijanski pisac, kod nas vrlo malo poznat, ušao je u književnost, kao što piše jedan tamnošnji kritičar, »kad je talijanska književnost bila puna ideala koje više nitko nije osjećao, kad je vrvjela lažnim osjećajima«. Pavese je progovorio svagdašnjim jezikom i u tome je njegov uspjeh. No, samo umjetnički. Njegov životni nastojanja u književnosti izazvala su ličnu dramu: nastojanje da popravi svijet razbilo mu se u rukama. Bio je ljivičar (član talijanske KP). U trenutku krize, 2. II. 1951. u jednom mi- mogu biti pobožni, jer (kao što je lanskom hotelu izvršio je samou- netko rekao) bog može čekati, a- bivstvo. Kao što često b'va, više li njiva ne može. U nastojanju da je uspjeha imao nakon smrti. (J.)

Otvoreno je kupalište Jadrija

Radnička sportska djelatnost

Susret reprezentacija Mostara i Šibenika

SPORTSKI SUSRET U MOSTARU

U čest 15-godišnjice borbi na Sutjesci nedavno je u Mostaru održan sportski susret sindikalnih reprezentacija Šibenika i Mostara. Natjecanja su održana u odbojki, stolnom tenisu, kuglanju, gđdanju iz zračne puške i šahu. Reprezentacija Šibenika pobijedila je u odbojki sa 3:2, stolnom tenisu 5:0, kuglanju 391:333 čunjeva i gđdanju iz zračne puške sa 440:412 krugova, dok je reprezentacija Mostara bila bolja u šahu, pobijedivši goste sa 4,5:3,5.

Nakon završenog natjecanja općinsko sindikalno vijeće priredilo je zakusku, kojoj su prisustvovali svi učesnici ovog natjecanja. U ime sindikalne organizacije Šibenika domaćine je pozdravio Mirko Juras koji je tom prilikom predao sportsku zastavicu Kotarskog sindikalnog vijeća. On ih je ujedno pozvao da čim prije uzvrate posjet drugovima u Šibeniku. Pri-

SPORTSKA AKTIVNOST NA GIMNAZIJI

U toku protekle školske godine na Gimnaziji je zabilježena znatna sportska aktivnost. Najviše zanimanje vladalo je za košarku, nogomet, veslanje, plivanje, stolni tenis i šah. Nakon provedene ankete utvrđeno je da se oko 70 učenika-ca bavi košarkom, nogometom preko 30, a veslanjem oko 20 omladinaca. Dvadesetak omladinaca učlanjeno je u šahovsko društvo »Šibenik«, dok je na prvenstvu škole sudjelovalo 40 omladinaca. Gotovo svaki drugi učenik bavi se nekom granom sporta, pa se ova škola nalazi među prvima u gradu. U idućoj školskoj godini učenici će se baviti još rukometom, dok će novoosnovani atletski klub okupiti veći broj gimnazijalaca. (Z)

kom primanja zastavice predstavnika Općinskog sindikalnog vijeća iz Mostara uručio je tople pozdrave svim radnicima i članovima sindikata Šibenika, izrazivši želju da do ovakvih susreta dolazi što češće. (VS)

OTVORENA PLIVAČKA SEZONA

Prvim treningom, koji je nedavno otpočeo na improviziranom plivaštu Paklena, otvorena je ovogodišnja plivačka sezona. Oko 30 pionira marljivo vježba uz pomoć instruktora Miše Knežića. On ujedno obavlja dužnost trenera i za ostale kategorije plivača i vaterpolista, dok ne stigne novi trener, poznati reprezentativac Vinko Cvjetković. Tada će Knežić imati više vremena da najmlađim plivačima pokloni veću pažnju. Učlanjivanjem velikog broja pionira, kojih se broj i dalje povećava, stvorena je baza za daljnji napredak PK »Mornar«.

ČETVERAC »KRKE« NA REGATI U POZNANJU

17. o. mj. otputovali su veslači četverca bez kormilara »Krke« u Poznanj (Poljska), gdje će sudjelovati na međunarodnom takmičenju. Pod vodstvom trenera Špire Grubišića na put su pošli Guberina, Kukolj, Šupe i Deranja. (Z)

DONJE POLJE - VRPOLJE 0:0

Na igralištu u Ražinama odigrana je prijateljska nogometna utakmica između ekipe Donjeg Polja i Vrpolja. U ravnopravnoj igri izjednačenih protivnika susret je završen bez zgoditaka. N. Spahija, R. Spahija i Mišura bili su najbolji u ekipi Donjeg Polja, a Tica i Jelić kod Vrpolja. Pred oko 200 gledalaca sudio je dobro M. Ajduk.

Juniori »ŠIBENIKA« u borbi za I. mjesto

U prvom susretu nogometnog turnira »Kvarnerska rivijera«, »Šibenik« je u Raši pobijedio mostarskog »Veleža« sa 2:1, a »Rudara« iz Raše sa 1:0. »Šibenik« još ima da odigra utakmicu sa danskim klubom »Bronskoj«. Dovoljan je i neriješen rezultat za osvajanje prvog mjesta u toj grupi.

Dalmatinac - Šibenik 3:3

U uzvratnom nogometnom susretu, koji je u nedjelju odigran u Splitu sastali su se domaći »Dalmatinac« i »Šibenik«. Pred oko 1000 gledalaca susret je vodio Drašković. Zgoditke su postigli za »Šibenik« Zambata 2 i Tedling (11 m), a za »Dalmatinca« Giljanović (11 m) i Kliskić 2 (jedan iz jedanaesterca). Postignuti rezultat ne odgovara omjeru snaga na terenu. Ekipa »Šibenika« u potpunosti je nadigrala svog protivnika. Za neriješen rezultat krivnja leži u neefikasnosti navalnih igrača »Šibenika« kao i suca koji je dosudio četiri jedanaesterca, a da razdlozi za to nisu postojali. Gosti su prikazali mnogo bolju igru nego prošle nedjelje. Sve linije su dosta dobro funkcionirale, ali se ipak osjećala odsutnost Šupe i Luštica, koji je ovoga puta zamjenjujući Jelenkovića igrao lijevog braniča. Svi su uglavnom igrali dobro, osim donekle Miljevića i Zvkovića. Vratar Aras bio je prilično siguran. (MM)

RUPE - PLASTOVO 4:0

Prošle nedjelje odigrana je u Rupama prijateljska nogometna utakmica između ekipa iz Plastova i Rupama. U dosta živov i interesantnoj igri pobjeda je zasluženo pripala domaćima koji su za čitavo vrijeme igre bili bolji, tako da omjer od 4:0 je pravi omjer snaga na terenu. Golove su postigli Beneti II, 3 i Zorica 1. Najbolji igrači Barišić, te Zorica kod domaćih, a kod gostiju Blitva. Uzvratni susret odigrat će se iduću nedjelju u Plastovu. (AB)

POUKA - ZANIMLJIVOSTI - ZABAVA

RADIO-SIGNALI IZ TIJELA

Drezdenski naučni profesor fon Ardenne (Manfred fon Ardenne) i profesor Sprung (Sprung), direktor kirurške klinike medicinske akademije »Karl Gustav Karus« (Carl Gustav Carus), došli su, zahvaljujući jednom malom radio-otpremniku koji se može proučavati, do veoma značajnih naučnih saznanja dobijenih direktno iz unutrašnjih organa čovječjeg organizma.

Ovaj radio-odašiljač, konstruiran još 1956. godine, ugrađen je u kapsulu dugu svega 26, a široku 8 do 10 milimetara. Radio-otpremnik prođe kroz čitav sistem organa za varenje u roku od 24 sata i za to vrijeme iz želuca, tankog i debelog crijeva signalizira, naročito bezimnom aparatu koji se nalazi van tijela, pritisak, količinu i kvalitet kiseline na koje nailazi za vrijeme svog »putovanja«. Smatra se da ovaj aparat omogućuje kliničko-fiziološka proučavanja inače nedostupnih dijelova crijeva, kao i postavljanje pravilne dijetne. Prohalakaci smatraju da će pomoću ovog aparata uskoro moći da dobiju točne podatke o ljekovitom djelovanju pojedinih lijekova.

EKSERI OD PLASTIČNOG MATERIJALA

Prema jednoj vijesti objavljenoj u stručnom njemačkom časopisu »Vijesti iz kemije i nauke«, eksperiti će se u budućnosti moći pravi i od plastičnih materija spravljanih na bazi polugljenika. Taj materijal toliko je čvrst da se ekseri načinjeni od njega mogu ukucavati čak i u najtvrdre drvo. »Plastični ekseri« naći će najveće primjene tamo gdje se želi postići ušteda na težini gotovih predmeta i objekata, a naročito u brodogradnji i avionskoj industriji.

VIŠEĆI MOST PREKO BOSFORA?

Završeni su pripremi projekantski radovi za izgradnju višecg mosta preko Bosfora koji bi povezivao dva kontinenta: Evropu i Aziju. Most će graditi jedna američka i jedna turska firma. Izgradnja će trajati tri godine. Dužina mosta, koji će počivati na četiri potporna stuba, iznositi će oko 340 metara.

MODERNI VIKINZI

Početak ovog mjeseca sedam Norvežana krenuli su iz Bergena na jednoj ladu od 19 tona koja je sagrađena po uzoru na stare vikinške brodove. Njihova namjera je da sa tim brodom pređu Atlantski ocean. Neposredni povod ovom putovanju prilično je neobičan. Najme, poznati filmski glumac Kirk Douglas (Kirk Douglas), nedavno je negdje rekao: »U Norveškoj više nema Vikinga«. Sedmorica Norvežana žele da mu pokažu da nije u pravu i vikinški duh još nije mrtav. S druge strane, Kirk Douglas je obećao da će, ako njihov brod stigne u Njujork do 25. juna, dati norveškom udruženju ratnih invalida 5.000 dolara.

Ispraćaju modernih Vikinga prisustvovalo je preko 20.000 Norvežana, mnogo više no što je ikad pratilo stare Vikinge na njihova zaista opasna putovanja. Iako građani po ugledu na staro vikinško

brodovlje, kad se znalo samo za jedra i vesla, ova lada ima i jedan dizel-motor (koji se smije upotrebiti samo u slučaju kakve nesreće) i otpremnu radio-stanicu.

LIŠĆE JABUKE PROTIV GLJIVICA BILJNIH ŠTETOČINA

Lišće jabuke provučeno je nekom materijom sličnom vosku koja ga štiti od gljiva - biljnih parazita, i to time što im otežava opstanak i sprečava dalji razvitak. Jedan njemački kemičar rastvorio je nedavno taj zaštitni sloj pomoću etra, i to na sobnoj temperaturi, a zatim u vodenom rastvoru kalijum-karbonata izdvojio djelotvorni sastojak. Iz ovog rastvora dobio je dalje vodu supstancu kojom je premazao lišće pasulja. Više puta ponovljeni opiti pokazali su da tako tretirano lišće pasulja gljive, koje žive na biljkama kao paraziti, uopće ne napadaju.

NOV TIP TU-114

Nov tip sovjetskog turbo-mlaznog aviona TU-114 ima iz sebe čitav niz uspješnih probnih letova. Prema vijestima objavljenim u sovjetskoj štampi, ovaj nov tip sovjetskog putničkog aviona, koji je dobio oznaku TU-114-D, preletio je, sa 170 putnika, liniju Moskva-Irkuck-Moskva prosječnom brzinom od 800 kilometara na sat, a 7.000 kilometara između Moskve i Vladivostoka za svega deset sati.

(Sedma Sila)

ŽENA I DOM

Kako postupati s tkaninama iz umjetnog vlakna

U posljednje vrijeme sve se više upotrebljava odjeća iz umjetnog vlakna. Nylon, perlon, saten, tropical, nije više rijetkost, i svatko od nas ima po koji komad odjeće iz tih tkanina. Za sve te materijale vrlo je važno kako s njima postupamo. Na primjer, ako nylon tkanine glamo s vrućim glačalom, tako ćemo ih pokvariti, da ih više ne ćemo moći popraviti. Također moramo se uvijek sjetiti da tkanine iz umjetnog vlakna ne smijemo prati u vrućoj vodi. Umjesto sapuna, upotrebljavajmo praške, ne kojima nam i piše količina je potrebna za pranje takvih tkanina. Prašek rastopimo u vrućoj vodi, a onda dodajmo polako hladnu vodu ne dobijemo vodu toplu najviše 40 stepeni C. U tu mlaćnu vodu namočimo odjeću i odmah operimo. To činimo istiskivanjem, a

trijajmo samo mjestimično, gdje nam takva mrlja ne će da izade. Odjeću iz tih materijala ne smijemo nikad čvrsto iscijediti. Isplahnimo najprije u malo mlaćnog vodi, a zatim u više hladnih. Kod pranja i isplahivanja nemojmo upotrebljavati ocat, kao što to činimo kod vunenih stvari, jer je za ove tkanine ocat štetan. Lagano istisnute košulju, haljinu ili drugi predmet, izravnamo, objesimo na čistu neobojenu vješalicu i posušimo u hladu. Kad je predmet suh, s malo mlaćnim glačalom izravnamo mu rubove. Ako oprani predmet trebamo hitno položimo ga izravnog na jedan ručnik, a s drugim ga pokrijmo. Nakon nekoliko minuta objesimo ga na vješalicu. Bit će nam uskoro suh, lijepo ravan i ne će nam praviti poteškoća kod glačanja.

Vodu u kojoj smo kuhale tjesteninu, možemo upotrebiti za škrobljenje. Naravno, moramo je prije ocijediti, a onda namočimo u njoj rublje, koje želimo poškrobiti.

Stakla na prozorima se rado orose od pare. Da to spriječimo, čista stakla premažimo mješavinom 50 gr vode, 500 gr špirta i 50 gr glicerina, ili mješavinom sapunice, glicerina i špirta. Kad se stakla posuše prebršimo ih mekanom krpom koja ne ostavlja dlačice, dok ne postanu čista i bistra.

Promoćene cipele ne smijemo sušiti kod tople peći ili možda čak na njoj, jer naglo sušenje šteti koži, pa postane tvrda i suha. Najbolje da u cipele naguramo novinski papir, koji upija vlagu. Na selu gdje ima dovoljno suhog kukuruza, nasipajmo ga u cipele, koje će se na taj način posušiti dobro i vrlo brzo. Ako su cipele jako mokre treba promijeniti kukuruz.

Crne otiske prstiju na vratima, prozorima, ormarima i t.d., možemo odstraniti trljanjem vunenom krpom, koju smo namočili u petrolej. (NIS)

Kako zamijeniti pojedine sirovine za kolače

Započnimo s bjelanjcima. Tu ćemo li snijeg od više bjelanjaka možemo na svaki bjelanjak dodati žličicu hladne vode; na taj način dobit ćemo mnogo više snijega, tako, da kod jela, za koja trebamo više jaja možemo upotrebiti jedno, pa čak dva jaja manje. To će ovisiti o količini mase. No, moramo paziti, da snijeg tućemo tako dugo, da postane potpuno čvrst.

Kod recepata, koji predviđaju više jaja možemo nadomjestiti jedno jaje sa dvije žlice vode ili mljeka. To je približna količina tekućine, koje sadrži jedno jaje. Uz to moramo dodati još pola žličice praška za pecivo.

Željimo upotrebiti preostale žutanjke, za svaki žutanjak moramo dodati u brašno četvrt žličice praška za pecivo, kao nadomjestak za bjelanjak. Na taj način ne nadomještamo sastojke jaja, ali postizavamo, da nam kolači ipak uspije.

Mlijekom možemo nadomjestiti mlijekom u prahu ili mlijekom koje smo razrijedili s vodom. Pecivo ne će biti tako odlično, bit će mu manja i kalorična vrijednost, no ipak nam ti nadomjestci češće pomognu, da ukučane razveselimo kolačima. Kod palačnika, omleta, drobljenca i sličnih tjestina, propisanu tekućinu možemo nadomjestiti i soda-vodom, uslijed čega će nam kolači biti vrlo lahki i ukusni.

Obično se u receptima kolača predvide svježi maslac. No, jer

je on prilično skup, možemo ga nadomjestiti drugim masnoćama. Samo u kremama, nadjevima i u nekim vrstama peciva, gdje mora doći do izražaja naročiti okus maslaca, ne možemo ga zamijeniti. Svježi maslac sadrži, u poređenju sa drugim masnoćama, najviše vode, zato kad ga nadomještujemo s margarinom, mašću ili prokuhanim maslacem, uzet ćemo za jednu petinu manju količinu, no što je navedeno u receptu.

Praktični savjeti

Kad pečemo tortu, često nam se događa, da se torta u sredini više nadigne nego uz rubove oblika. Zatakimo u sredinu torte par makarona i ona će se polako izravnati.

Kad za kolače upotrebljavamo groždice ili narezane smokve, one obično za vrijeme pečenja padnu na dno. Da to izbjegnemo, prije nego ih umiješamo u tijesto, uvaljajmo ih u malo brašna.

Platno naprtnjač, šatorska krnja, možemo impregnirati tako, da ih namažemo s rastopinom 2 dkg želatina, 3 dkg galuna i 3,5 l vode. — Ako želimo impregnirati ljenjenu, nemažimo je rastopinom lanenog ulja i firmisa pa stavimo na zrak da se posuši.

PRETPLATNICI!

Podmirite pretplatu na list za 1957. godinu.

Ukoliko istu ne podmirite bit ćemo primorani izvršiti obustavu lista.

Novinsko izdavačko poduzeće »ŠTAMPA« Šibenik

ŠIBENSKI LIST

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik Uređuje redakcijski kolegij

Glavni i odgovorni urednik: Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62

Tekući račun: Komunalna banka Šibenik broj 435-70-1-7

Rukopisi se ne vraćaju

Pretplata za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 Din.

Tisak: »ŠTAMPA« - Šibenik

S ovogodišnjeg kotarskog sleta DTO »Partizana« u Šibeniku

Križaljka

VODORAVNO: 1. grad na području kotara Šibenik, 4. mjesto nedaleko Splita, 7. japanska mjera za puteve, 8. suvremena amer. filmska glumica (»Snjegovi Kilimandžara«), 14. kratica za stariji, 15. doživljaji za vrijeme spavanja, 17. suvremeni bugarski slikar pejzažist (Boris), 18. vrsta pjesme u japanskoj poeziji, 19. nota iz solmizacije, 21. njemački gramatički član, 22. kemijski simbol za platnu, 23. pripadnica stare azijske države, 26. narodno žensko ime, 29. industrijsko područje u Njemačkoj, 30. manje mjesto na području kotara Šibenik, 32. garište, 33. kemijski simbol za iridij,

34. prestanak, 36. nota iz solmizacije, 37. francuska kratica za trgovačko društvo, 39. lična zamjenica, 40. mužjak jedne domaće životinje, 42. izvještavač, 43. spremnica za stočnu hranu.

OKOMITO: 1. vrsta ratnog vojnog broda, 2. Povjesni grad nedaleko Zadra, 3. dva različita konsonanta, 4. kemijski simbol za kriptom, 5. otok u gornjem Jadranu, 6. kirija, 9. inicijali franc. pisca historijskih romana (»Tri mušketa«), 10. urednik, 11. dnevi, 12. svršetak, kraj, 13. kratica za eventualno, 16. prastanovnik Balkana, 18. dio vage, 20. mjera za površinu, 22. kemijski simbol za praeodim, 24. grub, 25. ptica pjevica crna perja, 27. vrsta papige, 28. naš grad na Jadranu, 31. industrijska biljka, 34. kratica za: opća poljoprivredna zadruga, 35. šira, 38. lična zamjenica, 41. inicijali suvr. srpskog književnika (»Krov nad prozorom«).

Rješenje križaljke iz prošlog broja VODORAVNO: 1. lepra, 6. Susak, 11. autoritativan, 14. udes, 15. led, 16. bara, 17. Ra, 18. Ig, 20. re, 21. as, 22. ekspresionist, 25. sam, i, 26. gib, a, 27. Leon, 29. Ija, 31. krov, 33. Aon, 34. snaga, 36. iza, 37. nervi, 38. ataka (J.V.)

